

Discriminació o èxode

EDITORIAL i EN PRIMER PLA (P 3 i 8-11)

David Delgado

Àrabs cristians d'Israel i
Palestina: entre malviure en
un país marcat pel conflicte o
abandonar la terra

Una cristiana resa durant el Dissabte Sant ortodox, el passat 23 d'abril.

P 18-20

ENTREVISTA

CARLES ARMENGOL

Director general d'Afers Religiosos:

«Molts alumnes a Catalunya
no reben formació religiosa,
i això és un dèficit»

ràdio estel

Estel migdia

amb Diana Silva
Cada dia de 14 h a 15 h

www.radioestel.cat

SEGUEIX-NOS

Download on the
App Store

BAIXA A
Google Play

Formació per a societats complexes

Les nostres societats són complexes, plurals i diverses des de tots els punts de vista: origen, religió, manera de pensar, codis de valors i de creences. Això és un fet inqüestionable, malgrat que certs discursos polítics i ideològics, de caràcter xenòfob, advoquin per la uniformitat. El món, malgrat els pesi, és prou global i interconnectat perquè la uniformitat sigui només una rèmore del passat impossible de reactivar.

Una altra obvietat és que és coneixent-nos com arribem a estimar-nos, col·laborar i cooperar mútuament. No es tracta d'homogeneïtzar sinó de construir des de la diversitat, com bé advoca el Sínode de la Sinodalitat, que ara encara l'etapa continental.

Això també passa en la pluralitat religiosa. En aquest sentit, «cal que la societat conegui molt més bé la diversitat religiosa que existeix a Catalunya», ens ha manifestat Carles Armengol, pedagog i nou director general d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya, que ens ha concedit una entrevista al cap de pocs dies d'haver estat nomenat. És amb formació i coneixement com es trenquen prejudicis, tòpics i malfiances. I d'aquí que una de les preocupacions sigui l'analfabetisme religiós. Juntament amb la religió confessional, caldria impulsar una matèria de cultura religiosa obligatòria per a tots els estudiants.

En el número d'aquesta setmana també tractem la llibertat religiosa des d'una altra òptica, la dels àrabs cristians d'Israel i Palestina que s'enfronten a una terrible disjuntiva: malviure en un país marcat pel conflicte o abandonar la seva terra. Com exposa el nostre corresponsal a Jerusalem en la secció del Primer Pla, P.J. Armengou, «si la població cristiana a Israel ha passat de ser el 2,9% l'any 1948 a l'1,9% actualment; el descens ha estat encara més accentuat a Palestina. En xifres globals, la població cristiana a Palestina ha passat de l'11% el 1922, a l'1% el 2017, data del darrer cens».

Les col·laboracions del periodista P.J. Armengou són un gran enriquiment per al nostre setmanari, ja que ens acosten la realitat sempre difícil dels cristians a la Terra de Jesús. I se sumen a les d'altres noves incorporacions com el periodista Lluís Foix; el president d'e-Cristians, Josep Miró i Ardèvol; la pacifista i membre del Centre Delàs d'Estudis per la Pau, Tica Font; la jove *influencer* i articulista Montserrat Dameson, o Lucía Montobbio, periodista i mediatra en la resolució de conflictes.

Un elenc des de diverses disciplines, que sumat als col·laboradors actuals, ens ajuden a entendre, interpretar i formar-nos en unes societats diverses i plurals que, com a tals, requereixen ciutadans preparats i informats, també en matèria religiosa.

Contingut

03

Editorial

05

La setmana

06

Opinió

08

En primer pla

13

Vida eclesial

24

Educació i Família

26

Entrevista

30

Carta dominical

32

Bíblia

34

Litúrgia

36

Espai lectors

38

Cultura

46

Agenda

47

Des del carrer

La capella de Rancagua de Gaudí

PÀGINA 22

38-40

Sant Ignasi de Loiola, un «influencer» atemporal

Cristina Inogés, membre de la Comissió Metodològica del Sínode

PÀGINA 26-29

Pregària per la Pau organitzada per Sant'Egidio a Roma

PÀGINA 16-17

47 El Dr. Carlos Paytubí Garí publica «El misterio del pergamino florentino»

La setmana en tuits

XAVIER ROCA BAS
@XROCABAS

Delegat de l'Oficina de Comunicació del bisbat de Girona

Al cementiri, després del funeral d'un familiar, m'adonava de la necessitat de reformular aquests espais. Segueixen sent massa freds. Cal una reconversió des d'una òptica transcendent —en sentit ampli— i sostenible. L'encara tabú de la mort impedeix abordar-ho?

CARLES ARMENGOL
@CARLESARMENGOL

Director general d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya

Com a responsable d'Afers Religiosos de la Generalitat, dono l'enhorabona a Irene Muzas per esdevenir Rabina, la primera catalana, segons s'ha informat. Enhorabona també a la Comunitat Jueva ATID de Barcelona, a la qual servirà com a rabina

EDUARD SALA
@EDSALA62

Responsable d'Acció Social de Càritas diocesana de Barcelona

Hem recordat les persones sense llar que ens han deixat. Des de l'esperança que Déu ja us ha acollit a Casa, esperem retrobar-vos. A reveure!

EVA FERNÁNDEZ
@EVAENLARADIO

Corresponsal de la Cope al Vaticà

Ha tingut lloc la darrera roda de premsa retransmesa des de la Sala Stampa del Vaticà. Serà remodelada durant els pròxims mesos. En concloure, el director de l'Oficina de Premsa de la Santa Seu, Matteo Bruni, ha retut homenatge a tots els qui hi han treballat fent història

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Apostolat seglar

Es van celebrar a Madrid, els dies 22 i 23 d'octubre, les Jornades de Delegats d'Apostolat Seglar i altres responsables laicals. Amb el lema «El primer anunci en clau de sinodalitat», s'hi van reunir presencialment 180 persones i unes 1.500 en línia, per reflexionar sobre el discerniment i l'elaboració d'un full de ruta tant des del Sínode 2023 com des del Congrés de Laics del febrer del 2020. El president del Dicasteri per a la Nova Evangelització de la Santa Seu, Rino Fisichella, va pronunciar la conferència marc.

El 24 d'octubre, Ràdio Estel va entrevistar Anna Maria Almuni, delegada de Formació i Acompanyament del Laicat de l'Arquebisbat de Barcelona. Va dir que «s'ha elaborat un document, titulat *Nous fruits per a un poble de Déu en camí*, que proposa que, durant dos anys, tothom tracti el tema del primer anunci». Va qualificar la conferència de Fisichella de «molt completa sobre la nova evangelització en el moment actual». I sobre metodologies, Almuni va destacar la importància dels «diàlegs amb molta gent que pot rebre aquest primer anunci».

Zoom

EDUARD BRUFAU

A l'Iran les protestes no afluïxen. Al llarg i ample del país es repeteixen les manifestacions contra l'obligació de portar el vel i es llancen consignes contra el règim dels aiatol·làs. Per primera vegada en molts anys, es veuen noies que gosen desafiar la llei islàmica portant els cabells descoberts. De moment la revolta, que ha costat la vida a més de 200 manifestants, es consolida entre els universitaris, a les grans ciutats i a la regió del Kurdistan.

L'efemèride de la setmana

7 de novembre del 2010:

Benet XVI beneeix el temple expiatori de la Sagrada Família a Barcelona

DES DEL MONESTIR

40 anys de la visita de Joan Pau II a Catalunya

És notori que un dels mitjans amb què sant Joan Pau II volgué exercir el seu ministeri universal van ser els viatges apostòlics. 104 visites pastorals fora d'Itàlia, per tal d'apropar la figura del Papa, fomentar l'autoestima de les Esglésies particulars i l'encoratjament de tots els qui en formen part. Essent tan llarg el seu pontificat, hom comprèn que també visités països on no havia anat mai cap Papa. I a l'interior d'aquests, celebrar actes en ciutats que permetessin grans concentracions o visitar santuaris i llocs que han deixat petjada en l'espiritualitat.

El viatge, que tingué lloc la tardor de 1982 en terres espanyoles, durà nou dies, amb estada central a Madrid, des d'on cada dia anava a un lloc perifèric de la península. I així, en iniciar el quart any de pontificat emprengué el pelegrinatge, amb la intenció no sols de visitar les comuni-

tats concretes sinó que a cada indret s'adreçaria a un sector o grup eclesial de tot l'Estat. Potser aquesta transmissió radial de la doctrina és un cas únic en el seu pontificat.

Per a Catalunya s'escolliren dos llocs, Montserrat i Barcelona, i un sol dia, el 7 de novembre. Després d'una setmana de frenètica activitat apostòlica, Joan Pau II es trobà en una jornada desastrosa des d'un punt de vista meteorològic. Això motivà un gran retard en els actes, amb el sacrifici corresponent dels milers de persones que es trobaven presents a cada lloc. La incomoditat que suposà per a tots els presents va fer disminuir l'entusiasme que aquell esdeveniment únic produïa. Cosa pitjor: tots els missatges hagueren de ser retallats i escoltats en males condicions, en perjudici de la seva recepció. Sols posteriorment s'han

BERNABÉ DALMAU
Monjo de Montserrat

pogut acollir amb serenitat.

A Montserrat calgué suprimir l'eucaristia mariana prevista i improvisar una litúrgia de la Paraula i una ràpida pregària a la basílica. A Barcelona, es feu l'Àngelus davant la façana de la Sagrada Família, l'acte dedicat als treballadors —amb un missatge de sòlida doctrina social— i la missa dominical al Camp Nou. Sortosament els dies següents Joan Pau II mantingué la salut en els actes a València, Madrid i Compostel·la. Però el record del pas per Catalunya deixà un agredolç que sols el testimoniatge de santedat del protagonista ha ajudat a superar.

El viatge durà nou dies, amb estada central a Madrid

AGUSTÍ BORRELL
Vicari general de l'Orde del Carmel Descalç

MIRADA AL MÓN

Dictadors democràtics

Sempre m'ha sorprès que un sol home pugui obtenir el poder absolut sobre un poble o una nació. La història és plena d'exemples d'emperadors i dictadors que han dominat milions de persones i han imposat les seves idees i els seus interessos. Sovint han estat aclamats i seguits de manera incondicional per poblacions senceres que els han reconegut i servit com a líders indiscutibles. Alguns dictadors han arribat al poder per mitjà de la violència, però d'altres ho han fet de manera aparentment legal i, en les societats modernes, fins i tot per vies democràtiques.

Ens havíem fet la il·lusió que les dictadures eren fenòmens del passat. Potser ens pensàvem que les democràcies liberals s'anirien estenent per tot el món i que amb

l'augment de la cultura i de la participació política es podrien escollir els millors governants. I tanmateix, el malson dels totalitarismes torna a ser ben viu i actual. Les dictadures no han deixat d'existir en molts països del Tercer Món, que viuen en la pobresa i l'opressió mentre el món occidental els té completament oblidats. Però resulta que la mentalitat i els règims dictatorials també tornen, de manera inesperada i poderosa, en regions més desenvolupades com els nostres països rics, que semblaven immunes a aquest

Els dictadors no s'aturen davant de res per aconseguir els seus objectius

virus que es torna a escampar.

Els dictadors no s'aturen davant de res per aconseguir els seus objectius, i sobretot no manifesten cap respecte per la vida humana ni tenen cap escrúpol a l'hora d'usar la mentida, la violència o la guerra. Una de les armes més poderoses dels dictadors d'avui és la construcció d'una imatge i d'un relat per justificar el seu poder absolut, amb arguments molt ben elaborats, com la suposada defensa de la llibertat i de la nació, la recerca del benestar i el progrés dels habitants del seu territori, o la seguretat davant les amenaces. Els discursos ben construïts o les promeses afalagadores no ens haurien d'enganyar. Hem d'acceptar tan sols els líders que treballin pel bé de tothom en ple respecte als drets i el benestar de tots els pobles.

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

La nostra Església diocesana

Aquest diumenge celebrem el Dia de l'Església diocesana. Des de fa molts anys, aquesta jornada, coneguda a les diòcesis catalanes com a diada de «Germanor», és una invitació a viure i a expressar amb obres la fraternitat en el si de les diòcesis i també en el conjunt de la societat.

Coincidint amb aquest dia, s'ha publicat un opuscle titulat «La nostra Església»*, que ofereix una informació detallada dels recursos humans i materials de l'Església diocesana i de com han estat emprats en el darrer any. Analitzant tota l'activitat que s'hi compila, només tinc paraules d'agraïment. Venim d'uns temps convulsos, després d'uns anys de pandèmia i diversos conflictes socials i econòmics, que no han fet més que augmentar la incertesa, la soledat, la pobresa i la injustícia. Tot i així, gràcies per formar part d'aquesta gran família dels creients, que és l'Església.

Gràcies per la vostra pregària. És un pilar fonamental de l'Església. La pregària de cada persona ens dona esperança i ens encoratja. La pregària és necessària i serà l'ànima de qualsevol activitat que es faci. Us dono gràcies per la vostra pregària, discreta i essencial. «Demanau, i us donaran» (Mt 7,7a), diu el Senyor. Seguim endavant, sense perdre la fe, per seguir pregant per aquesta Església que, «o és "en sortida" o no és Església», tal com ens indica el papa Francesc (audiència general, 23/10/2019). Gràcies per la fe d'aquestes ànimes que demanen, com els nens al seu pare; ells hi confien perquè saben que no els fallarà. La pregària ens manté units pel camí que estem recorrent

junts.

Gràcies pel vostre temps, també pilar a l'Església, que cadascú dedica a la seva parròquia. Us expresso també el meu agraïment per anunciar i viure l'Evangeli en l'ambient familiar i social. M'agradaria recalcar aquest regal de gran magnitud, ja que és l'únic recurs no renovable que té la humanitat. Cada minut perdut és un temps menys de vida, però cada minut lliurat es multiplica en ser compartit amb el germà. Quant de bé ens fa el temps que dediquem al servei dels altres!

Gràcies per les vostres qualitats. Què seria l'Església sense les qualitats de cadascú? Què seria de la societat sense la vostra entrega al bé comú? Recordem la paràbola dels talents (Mt 25,14-30). Ningú no s'escapa de tenir uns dons preciosos que el Senyor li ha regalat perquè donin fruit. Tenim la missió de descobrir quins dons i qualitats hem rebut. Algunes persones tenen una amabilitat natural, d'altres el do de l'alegria o el de la intel·ligència, i cadascú aporta una mica del que sap i pot. Gràcies per les vostres mirades, per ser evangelis «en camí» amb les vostres obres, per ser testimonis al servei de Déu i dels altres.

Benvolguts germans i germanes, vull agrair-vos profundament els cors generosos que, amb el suport econòmic, ajuden al sosteniment de l'Església. Necessitem el vostre compromís i les vostres aportacions**. Tots volem ser una Església diocesana que sigui una gran família en què cada membre formi part del pilar que sustenta la humanitat. Gràcies per tant!

*Aquesta publicació es pot consultar al web diocesà: www.esglesia.barcelona

**www.esglesia.barcelona/donatius

El dilema dels cristians de Terra Santa

**Els àrabs cristians d'Israel i Palestina s'enfronten
a malviure en un país marcat pel conflicte
o abandonar la seva terra**

Johni Elías

Un monjo ortodox carrega una creu a la Via Dolorosa de Jerusalem.

ELÍAS

«Els jueus ens posen al mateix sac que els musulmans per parlar àrab, i entre els àrabs som minoria perquè no som musulmans»

JAFAR FARAH

«Hi ha més de 35 lleis a Israel que garanteixen drets als jueus i que són negligents amb els drets dels palestins»

Terra Santa és, sovint, un lloc hostil. Entre el Jordà i el mar Mediterrani, entre el Líban i el Sinaí, es concentra un espai reivindicat, reclamat i ambicionat per jueus, musulmans i cristians. Al llarg de la història, les tres grans religions monoteistes han vessat sang i llàgrimes per aquest territori. Però en aquest segle XXI, generalment, la batalla es limita als dos primers contendents. Els cristians locals, mentrestant, acostumen a experimentar (i patir) el conflicte de manera col·lateral. Tot i que també dolorosament. Segons on hagin nascut, són israelians o palestins; però, en ambdós casos, es troben amb un dilema compartit: malviure en un lloc marcat pel conflicte o abandonar la seva terra.

Per als cristians israelians, les dificultats se circumscriuen a una certa discriminació pel fet de ser àrabs de llengua i cultura en un estat confessional jueu; a més de tenir problemes puntuals de convivència amb jueus i musulmans. En aquest sentit, els cristians àrabs d'Israel suposen l'1,9% de la població i són una doble minoria: «Els jueus ens posen al mateix sac que els musulmans per parlar àrab, i entre els àrabs som minoria perquè no som

musulmans», explica l'Elías, un jove cristià del nord d'Israel que ara viu a Barcelona. «Molts cristians han pres la decisió de marxar i, tal com estan les coses allà, jo no em plantejo tornar», afegeix.

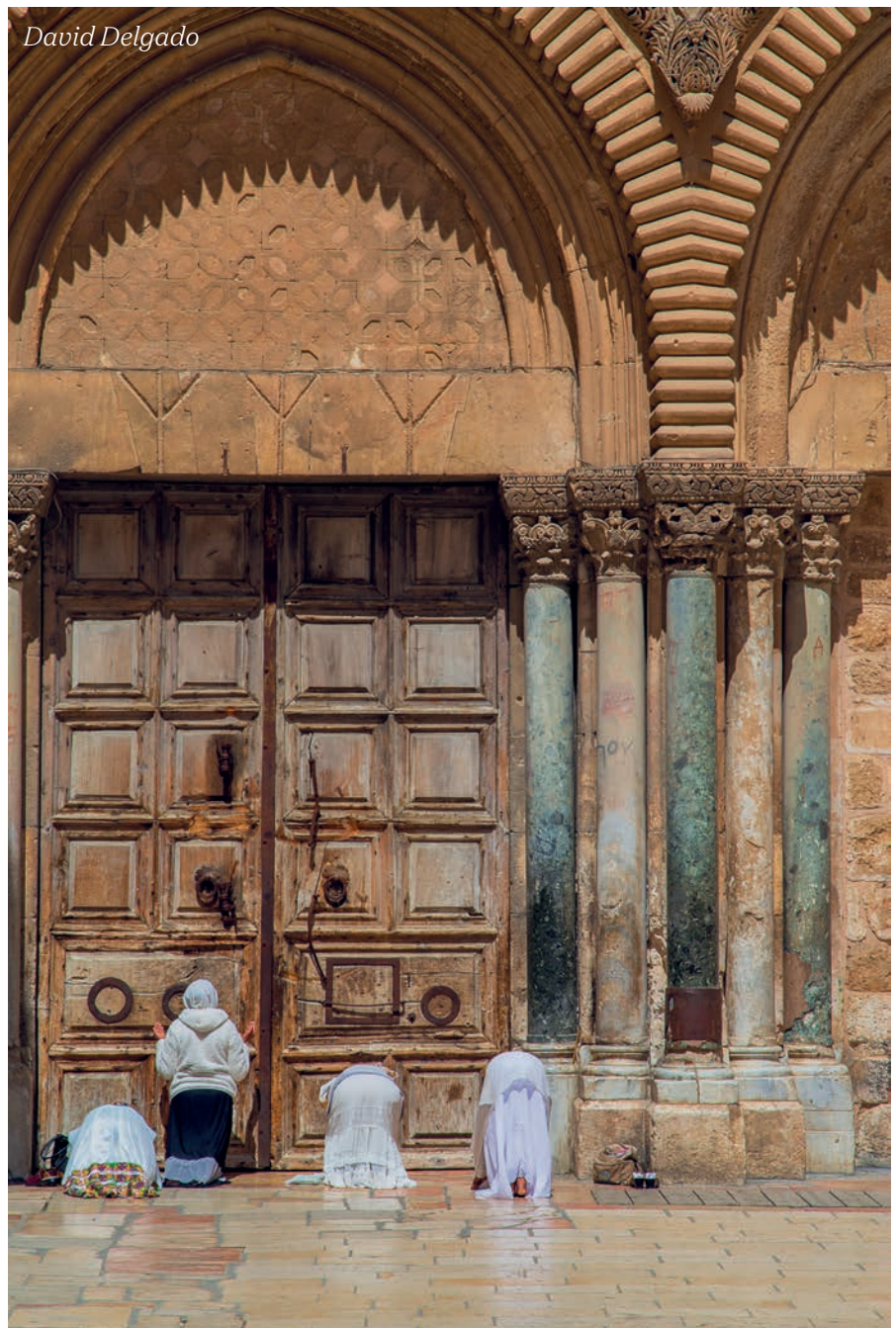
L'activista Jafar Farah assegura que els àrabs israelians són discriminats «sistemàticament», tant des d'un punt de vista legal com econòmic. «Hi ha més de 35 lleis a Israel que garanteixen drets als jueus i que són negligents amb els drets dels palestins», afirma Farah, que és director del Mossawa Center, una organització que defensa els drets dels ciutadans àrabs a Israel. «No som ciutadans de segona. Que seria el cas dels jueus etiòps, per exemple. Nosaltres som pitjors», assegura. Farah considera que la mateixa identitat palestina està perseguida: «No ens reconeixen com a poble i, per tant, no tenim drets nacionals. Només els jueus tenen drets nacionals.»

Així, per exemple, mostrar una bandera palestina (o els seus colors) a Israel està perseguit per la policia. Tot i que de moment no és il·legal, les forces de seguretat poden aduir «disrupció de l'ordre públic i obstrucció de la pau» per confiscar-les. Així

ho van fer durant el funeral de la periodista Shireen Abu Akleh, cristiana catòlica, assassinada durant una incursió militar israeliana a Jenin, a la Cisjordània ocupada. El dia de l'enterrament, la policia va carregar amb força contra la processó del fèretre, amb l'objectiu de retirar banderes palestines. El patriarca Ilatí de Jerusalem, Pierbatista Pizzaballa, va assegurar que l'actuació policial era «una greu violació de les normes i regulacions internacionals, inclòs el dret humà fonamental a la llibertat de religió».

Al mateix temps, els àrabs són discriminats a nivell laboral, ja que no se'ls ofereixen certes feines. També pateixen atacs a mans d'extremistes religiosos: algunes esglésies han estat vandalitzades per jueus ultraortodoxos i, a vegades, musulmans han atacat comerços cristians. També són mirats amb sospita per les autoritats, especialment a les fronteres, on són sotmesos a un escrutini més gran que els seus compatriotes jueus. A més, l'estat inverteix menys en zones àrabs, dedica menys esforços a construir-hi infraestructures, concedeix menys llicències d'obres a musulmans i cristians, i presta poca atenció a la violència intracomunitària. «El crim dins de la comunitat àrab és una de les principals preocupacions dels votants àrabs», assegura l'investigador de l'Israel Democracy Institute, Arik Rudnitzky.

Amb tot, els cristians viuen millor a Israel que a altres països de la regió, com l'Iraq o Síria, on la persecució religiosa ha estat oberta i violenta. «Molts cristians han arribat a la conclusió que l'estat israelià és aquí per quedar-s'hi i que val més treballar amb ell per millorar les pròpies regions», opina Rudnitzky. Així, molts cristians decideixen fer el servei militar —tot i que no hi estan obligats— o s'involucren en la vida política i social del país. Tanmateix, el panorama polític no és pas fàcil per als àrabs: els partits estan dividits i en poques ocasions arriben a posicions de poder. «Veiem una gran fractura als partits àrabs a Israel. Hi ha molta divisió i no hi ha consens sobre com afrontar els problemes existencials de la població àrab», afirma l'investigador Hugh Lovatt, de l'European Council on Foreign Relations.

Palestina, un territori marcat per l'ocupació

La situació dels cristians palestins està especialment marcada per la complexa realitat dels territoris ocupats i de les poques zones i ciutats controlades per l'Autoritat Nacional Palestina (ANP). Als primers, l'exèrcit israelià imposa la llei marcial, i els colons jueus fan i desfan a plaer. A les segones, la violència, la corrupció política, la crisi econòmica i la pressió d'Israel, fa la vida molt complicada als ciutadans. Cisjordània, on viuen la majoria de cristians palestins, és un territori controlat en un 60% per Israel, en un 18% per l'Autoritat Nacio-

Fidels etiòps preguen a la porta del Sant Sepulcre de Jerusalem.

nal Palestina i en un 22% de manera mixta: amb control militar israelià però administració àrab.

El 20 d'octubre passat les Nacions Unides van declarar, un cop més, que l'ocupació dels territoris palestins per part d'Israel «és il·legal segons el dret internacional». La comissió d'investigació també va indicar que les polítiques del govern israelià «han tingut un impacte en tots els aspectes de la vida palestina, com ara l'accés a aigua neta i assequible» i va censurar l'expropiació i l'explotació de terres i recursos naturals palestins, així com les polítiques restrictives per a la construcció a Cisjordània. L'estat jueu ha d'autoritzar qualsevol mena d'obra en territori ocupat i destrueix les cases que no disposen del seu permís, que rarament dona.

Al mateix temps, els palestins no tenen control sobre les seves fronteres, en molt pocs casos tenen permisos per accedir a territori israelià, i no compten amb cap aeroport internacional, de manera que han de viatjar a Jordània per poder marxar a l'estranger. Segons dades de l'ONU, Cisjordània compta també amb, almenys, 593 obstacles al moviment per als palestins, entre trinxeres, *checkpoints*, barreres i murs. Un d'ells és el famós «mur de la vergonya», una barrera de formigó de vuit metres d'alçada, que ha d'acabar fent 710 quilòmetres de llarg, i del qual ja se n'ha construït

un 64%. Aquests obstacles estan dissenyats per separar el territori palestí d'Israel, però també per protegir les 250 colònies jueves a Cisjordània (considerades il·legals), aïllar entre si les zones palestines, i apropiar-se de territoris reservats per a un futur estat palestí.

La manca d'estàndards democràtics a Palestina també és un problema. L'ANP no celebra eleccions presidencials des del 2005, ni parlamentàries des del 2006. Els comicis s'han posposat *sine die* en diverses ocasions, però s'espera que se celebrin finalment l'octubre del 2023. També l'ascens dels islamistes de Hamas i la força dels grups armats musulmans són vistos amb preocupació pels cristians. L'actual president, Mahmoud Abbas, del partit Fatah, va guanyar les últimes presidencials amb el 67,38% dels vots, en uns comicis que Hamas van boicotejar i als quals no es va presentar. L'any següent, però, Hamas va obtenir la victòria en les eleccions parlamentàries amb 74 dels 132 escons al Consell Legislatiu Palestí, davant els 45 escons de Fatah.

Èxode

El declivi dels cristians a Palestina s'explica per diversos motius: en primer lloc, per l'augment de la població jueva a Israel i musulmana, que es va traslladar en massa a la

ciutat després de fugir de casa seva durant la creació de l'estat d'Israel, el 1948: prop del 50% de la població a Cisjordània són refugiats. En segon lloc, perquè els musulmans tenen més fills que els cristians, cosa que els ha acabat convertint en minoria. I, en tercer lloc, perquè el conflicte amb Israel i els problemes de convivència amb els musulmans dificulten la vida dels cristians que, sovint, opten per emigrar. Segons una enquesta realitzada el 2020 pel Palestinian Center for Policy and Survey Research, el desig d'emigrar dels cristians palestins és dues vegades més gran que el dels musulmans.

Si la població cristiana a Israel ha passat de ser el 2,9% l'any 1948 a l'1,9% actualment; el descens ha estat encara més accentuat a Palestina. En xifres globals, la població cristiana a Palestina ha passat de l'11% el 1922, a l'1% el 2017, data del darrer cens. A ciutats com Betlem, els cristians han passat de ser el 90% dels habitants l'any 1922, al 25% avui dia. «Un cop surts de Palestina i veus la manca de drets humans que tens, és difícil tornar i acostumar-te a no tenir llibertat», explica la Sabine, una palestina de Betlem que ara viu a Suïssa, «jo aquí, a Europa, tinc llibertat. Potser no al 100% per qüestions de papers, però tinc llibertat de moviments, no tinc por, estic segura,... I em fa ràbia que a Palestina no tingui el mateix».

El dia abans de Pasqua, els cristians ortodoxos celebren la festa de la «Santa Llum» al Sant Sepulcre.

TICA FONT

Centre Delàs d'Estudis per la Pau

El final de l'abundància

El president Macron en el discurs d'inici de curs polític a final d'agost ens avisava dels desafiaments als quals hem de fer front —la crisi energètica, la sequera, el ralenti econòmic, el malestar social. Ens anunciava que entrem en una nova era i que «estem vivint el final de l'abundància i la despreocupació».

La pandèmia del Covid i la guerra d'Ucraïna han posat sobre la taula que cal fer canvis molt profunds si volem tenir les necessitats bàsiques cobertes i tenir una vida digna.

La pandèmia ens va mostrar la vulnerabilitat en què vivim, un sistema sanitari que no tenia capacitat per atendre el gran volums d'infectats, no teníem fàbriques de mascarates ni respiradors artificials. Vam comprovar que havíem traslladat la indústria d'aquests productes o dels antibiòtics a la Xina, seguint el criteri econòmic. Un cop arriba la crisi, descobrim la vulnerabilitat de dependre d'un altre país, de la seva voluntat política i dels sistemes de transport o de les cadenes de subministrament, majoritàriament controlades per la Xina.

Amb la guerra d'Ucraïna hem tornat a comprovar que la barbàrie és al costat de casa nostra. Hem tornat a sentir que estem molt a prop d'una altra guerra mundial i tornem a sentir la mort i la destrucció.

Però la guerra d'Ucraïna empeny a accelerar altres canvis que havien de fer-se, com reduir el consum de combustibles fòssils, canviar els models industrials per altres amb energia renovable o reduir el consum energètic. La guerra ens mostra la interdependència en què vivim, una guerra que afecta la producció de gra que repercuteix en escassetat l'oli de gira-sol, de blat per al pa, escassetat de pinsos per als animals. Tot plegat ha provocat pujades de preus, inflació, perill de recessió econòmica i en poc temps veurem com augmenta el nivell de pobresa a les nostres ciutats.

I si no en teníem prou, ha estat l'estiu mes calorós i sec de molts anys. És possible que s'estableixin restriccions d'aigua ara a la tardor.

Als governs se'ls ha acabat el temps d'esperar a veure si canvien les coses per si soles. Han d'actuar amb canvis profunds però tenint cura de les persones, sobretot de les més febles. Que els més pobres no siguin els que hagin de pagar les crisis i les transformacions necessàries.

Nosaltres els ciutadans, hem de començar a pensar diferent, a adquirir hàbits de vida diferent; altres governs avisen que ens esperen anys dolorosos i de sacrificis i que no podem esperar a tornar a la normalitat anterior.

El futur no està escrit, depèn de nosaltres redirigir-lo cap a un món més fraternal.

La guerra ens mostra
la interdependència
en què vivim

Aquesta setmana donem
a conèixer el document per a
l'Etapa Continental del Sínode,
el Papa participa en la Trobada
de Pregària per la Pau,
entrevistem el nou director
d'Afers Religiosos, Carles
Armengol, presentem el Dia de
l'Església diocesana, i coneixem
una capella de Gaudí a Xile

S'inicia la relació d'«interdependència» existent entre l'Església universal i l'Església particular

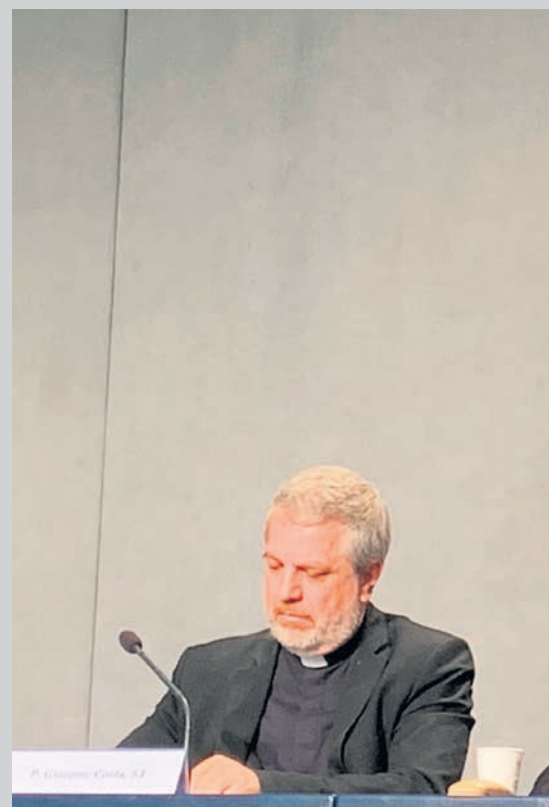
Claus del document de treball per a l'Etapa Continental

FERNANDO CORDERO MORALES

Periodista, religiós dels Sagrats Cors i membre de la Comissió de Comunicació del Sínode (Roma)

El document per a l'Etapa Continental, presentat a Roma aquest 27 d'octubre, és fonamentalment un «document-marc» que ajudarà a continuar tractant els temes rellevants per a l'Església en el moment actual. No és un resum, ni un full de ruta amb metes o objectius, ni un document magisterial, ni un document teològic, encara que tingui bases teològiques sòlides. Crida l'atenció la varietat de cites que conté, de conferències episcopals i de realitats eclesials diverses, que representen el parer que es repeteix en moltes síntesis de l'Etapa Diocesana.

El document consta d'una introducció i quatre capítols. Destaca el títol que s'ha escollit: *Eixampla l'espai de la tenda (Is 54,2)*, que és tota una suggeridora declaració d'intencions del que el camí sinodal ha de suposar per a cada creient en Jesús i per a les Esglésies diverses. La introducció ofereix claus de comprensió per entendre què és i què no aquest document, al qual se'ns convida llegir «amb els ulls del deixeble». El capítol 1, «L'experiència del procés sinodal», proporciona un relat de l'experiència de sinodalitat viscuda fins ara, amb la consulta del Poble de Déu a les Esglésies locals i el discerniment de les Conferències Episcopals. Mostra les dificultats detectades i els fruits recollits més rellevants. És un exercici compartit de l'experiència de sinodalitat viscuda pels qui han participat en el procés. El capítol 2, «A l'escolta de les Escriptures», ens regala la preciosa i inspiradora imatge bíblica que assumeix el títol: la de la tenda, que ofereix una clau d'interpretació a la llum de la Paraula, que desafia l'Església a ser lloc d'acollida i trobada autèntica. El capítol 3, «Cap a una Església sinodal missionera» modula les paraules clau del camí sinodal amb l'escolta del Poble de Déu, aglutinades a l'entorn de cinc

tensions generatives entrelaçades entre elles: 1) l'escolta com a obertura a l'acollida a partir d'un desig d'inclusió radical; 2) l'impuls missioner, expressat amb el vocabulari de la fraternitat universal que ens llança al compromís compartit per la casa comuna; 3) l'assumpció d'un estil basat en la participació; 4) la construcció de possibilitats concretes de viure la comunió, la participació i la missió; 5) la litúrgia, en particular l'eucaristia. El capítol 4, «Propers passos», albira el futur amb dos registres per continuar avançant: l'espiritual, que suposa una conversió sinodal missionera, i el de la metodologia per entreveure els següents moviments de l'Etapa Continental.

Nonensem que el temps d'escolta i de discerniment ja han conclòs amb l'Etapa Diocesana, més aviat estan al centre de l'Etapa Continental. Una altra clau de lectura per a l'etapa que iniciem és la relació d'«interdependència» existent entre l'Església universal i l'Església particular que suposa un moviment dialògic. Finalment, convé subratllar la visió d'una Església capaç d'inclusió radical, com remarca l'evocador títol profètic seleccionat per al document: donar la benvinguda als altres a dins, donant cabuda a la seva diversitat. És la disponibilitat per entrar en la dinàmica del misteri pasqual que és el fonament de l'«espiritualitat sinodal».

El títol és una declaració d'intencions del que el camí sinodal ha de suposar per a cada creient i les diferents Esglésies

D'esquerra a dreta:

P. Giacomo Costa, consultor de la Secretaria General del Sínode; cardenal Mario Grech, secretari general de la Secretaria General del Sínode, i Anna Rowlands, professora associada de la Universitat de Durham durant la presentació del document.

LUNET
PROJECTE SERVIR

Maria Pau
FUNDACION

**EL BENESTAR SEMPRE
COMENÇA AMB UN SOMRIURE**
- Mare Teresa de Calcuta

lunet.es
comercial@lunet.es · 902 010 977

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Avui toca teràpia

Avui toca una columna amb regust terapèutic i d'autoajuda. Escriure, deia Rilke, neix molts cops de caminar cap a un mateix, d'arrelar les paraules en el lloc més profund del nostre cor. I això faré.

M'ha ressonat interiorment la catequesi del papa Francesc sobre el discerniment i la importància de la història de vida; la nostra vida entesa com un llibre que ens pot revelar allò que estem cercant. De vegades, penso, caldria més silenci... espaiar més els discursos; hi ha tantes perles del papa Francesc... tanta inspiració... que cal respiració.

El nostre bisbe Toni Vadell em deia que era un cercador incansable. Em va calar des del principi. Tot i que m'ho aplico poc, sé que la millor forma de conèixer la voluntat de Déu, de trobar «allò» que busco, és recórrer aquell espai de silenci i de pregària que em permeti interpretar la meua vida als ulls de la fe.

Quan algú em diu que no sap cap a on anar sempre li pregunto si sap d'on ve. Si Déu ens vol feliços, per què no mirem enrere i esbrinem on i quan ho hem estat? On hem donat la millor versió de nosaltres mateixos? És molt revelador saber-ho perquè en algun lloc semblant ens hi voldrà Déu. Francesc —a propòsit d'un text de sant Agustí— deia: «Llegeix la teua vida. Llegeix el teu interior; com ha estat el teu camí. Amb serenor. Torna a entrar a tu mateix.»

Ja està dit. Si anem perduts, llegim-nos a nosaltres mateixos, amb la llumeta de la fe, hores i hores, passejant per la nostra biografia sense trobar-nos ningú.

JORDI SÀNCHEZ TORRENTS

Professor d'Antropologia i consiliari a Blanquerna

El Papa participa en la Trobada de Pregària per la Pau

Francesc demana que el crit de la pau no sigui silenciats

AICA
Ciutat del Vaticà

El papa Francesc ha advertit que el món viu un moment «particularment dramàtic» després que Europa revisqui els episodis foscos del segle XX, com van ser les dues guerres mundials, arran del conflicte a Ucraïna: «Enguany la nostra pregària ha esdevingut crit, perquè avui la pau és greument violada, ferida, trepitjada.»

En aquests termes es va expressar el Pontífex durant la cerimònia final al Colosseu romà de la Trobada de Pregària per la Pau al costat de representants de les grans religions mundials que promou la Comunitat de Sant'Egidio.

Francesc va posar en relleu el fet que moltes religions del món són humiliades per la violència, de la qual no se salven ni nens ni ancians. Per això, va demanar que el crit de la pau no sigui silenciats «per l'odi que creix mentre lluiten entre si».

El Papa va assegurar que la invocació de la pau no pot ser reprimida perquè «sorgeix del cor de les mares, està escrita en rostres de refugiats, famílies que fugen, ferits o moribunds. I aquest crit silenciós puja fins al cel. No coneix fórmules màgiques per sortir dels conflictes, però té el sacrosant dret de demanar la pau en nom dels patiments suportats i mereix ser escoltada».

El Pontífex també va argumentar que cada conflicte bèl·lic deixa un món pitjor que el es va trobar, i ho va qualificar de «fracàs de la política i la humanitat»: «Està passant el que temíem i que mai no vam voler escoltar: l'amenaça de les armes atòmiques.»

Davant d'aquest escenari fosc, Francesc va recordar que el pla de Déu és «el projecte de pau i no d'infortuni», on es fonamenta l'esperança dels pobres: «La pau és el seu regal i ho invoquem d'Ell. Però aquest do ha de ser acollit i conreat per nosaltres, homes i dones, especialment de nosaltres els creients.»

Per això, va demanar que no ens deixem contagiar per la lògica perversa de la guerra: «No caiguem en la trampa de l'odi a l'enemic. Posem la pau al centre, com a objectiu central de la nostra acció personal, social i política a tots els nivells.»

En el discurs, el Bisbe de Roma va fer referència a la crida de Joan XXIII davant la crisi internacional del 1962, on suplicava als governants que no restessin sords al crit de la humanitat i demanava promoure i afavorir el diàleg en tot moment.

Seixanta anys després d'aquelles paraules de Joan XXIII, Francesc va fer seu el missatge i va demanar que les religions no siguin emprades com a armes de guerra: «Només la pau és santa i ningú no fa servir el nom de Déu per beneir el terror o la violència. No us resigneu! Els pobles desitgen la pau.»

Renovat l'acord amb la Xina

«La Santa Seu i la República Popular Xinesa, després de les consultes i avaluacions oportunes, van acordar prorrogar dos anys més la vigència de l'acord provisional sobre el nomenament de bisbes, signat el 22 de setembre del 2018 i renovat un primer cop el 22 d'octubre del 2020», ha informat l'oficina de premsa vaticana en un comunicat.

PAPA FRANCESC
«Posem la pau al centre, com a objectiu central de la nostra acció personal, social i política a tots els nivells»

La cerimònia final de la trobada es va fer al Colosseu romà.

El text assenyalava que el Vaticà «té la intenció de continuar el diàleg respectuós i constructiu amb la Xina, per a una aplicació fructífera de l'acord esmentat i per a un desenvolupament més gran de les relacions bilaterals, amb vistes a afavorir la missió de l'Església catòlica i el bé del poble xinès».

De la seva banda, el secretari d'Estat del Vaticà, el cardenal Pietro Parolin, ha qualificat la renovació d'aquest acord com un «compromís imperfecte», però ha assenyalat alguns fruits positius. El primer és que, des que es va signar el text el setembre del 2018, tots els bisbes de l'Església catòlica a la Xina «estan en comunió plena» amb el Papa i no hi ha hagut més «ordenacions episcopals il·legítimes».

Un resultat concret és que, en la pregària eucarística de les misses, s'esmenta explícitament el Papa, «una cosa impensable fa anys», diu el secretari d'Estat.

El segon fruit han estat les sis primeres ordenacions episcopals que s'han fet dins de l'esperit de l'acord i segons el procediment establert, que «deixa al Papa la darrera i decisiva paraula». També els primers sis bisbes «clandestins» han vist oficialitzada la seva situació i han passat a ser reconeguts com a bisbes per les institucions públiques. Aquest és el tercer fruit.

UN NOU LLINDAR

Comunicar una esperança major

En la recent trobada a Santiago de Compostel·la de les Comissions Episcopals per a la Comunicació Social de Portugal i Espanya, hem centrat la reflexió i la comunicació d'experiències en «Com comunicar una esperança major». La preocupació s'accentua encara més quan en l'anàlisi de la realitat d'avui percebem la necessitat d'uns mitjans de comunicació que siguin veritable vehicle que dignifica les persones i ennobleix les institucions. És preocupant constatar que avui vivim més propensos a la decepció, sovint atrapats entre utopies i petites esperances centrades en la immediatesa.

Hem vist que la comunicació social s'enfronta a dues possibilitats: limitar-se a caure en el joc de les intrigues de la societat de consum, on és difícil distingir entre la veritat i la mentida o, d'altra part, comunicar una esperança realista i resistent, essent veu dels sense veu, fent-se ressò del dolor humà i del sofriment de la terra. Com anar més enllà d'allò que és immediat i efímer? Com oferir una esperança que toqui l'arrel del sentit de la vida i possibiliti la seva projecció transcendent? Hi ha esperança per a tothom?

Després d'una anàlisi detallada i havent escoltat diferents veus, veiem que en el cor de tota comunicació social hi ha d'haver una forta dosi d'humanitat i tendresa, de compassió i de perdó, capaç d'obrir la persona a una esperança major i millor, definitiva i transformadora. La clau d'aquesta esperança la trobem en Jesús, en la superació de tot mal, de la mort i el pecat, operada pel triomf de la resurrecció. Fem-ne memòria, ja que tota comunicació feta des d'aquesta perspectiva pot generar una esperança que no enganyi i que anima a viure.

SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

Carles Armengol, nou director general d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya

«No es respecta la llibertat religiosa quan et volen excloure de la societat»

CARME MUNTÉ MARGALEF

Fotos: Agustí Codinach

El pedagog Carles Armengol ens rep al seu despatx pocs dies després d'haver estat nomenat director general d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya, en substitució d'Yvonne Griley. Un relleu que coincideix, a més, amb el fet que Afers Religiosos hagi tornat a dependre del Departament de Presidència, i no de Justícia, com en els darrers anys. Armengol és nou en el càrrec però no en l'expertesa, perquè l'avalua una experiència de quatre anys treballant a la direcció general així com en moltes iniciatives d'Església com la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, Justícia i Pau o la Fundació Escola Cristiana de Catalunya.

Quines són les grans línies de fons d'Afers Religiosos que perduren malgrat els canvis polítics?

La llibertat religiosa és el principi que ordena la relació de l'administració amb les confessions religioses. Per tant, és la defensa d'aquest dret i l'eliminació dels obstacles que pugui haver-hi per al seu exercici ple. D'altra banda, també la llibertat religiosa és un principi molt important pel que fa a la relació entre les mateixes confessions religioses. L'altre gran element de treball és ajudar a la gestió de la pluralitat religiosa en les diferents esferes de l'àmbit públic. De fet, com a competències directes, en tenim molt poques, el que passa és que estem implicats en molts àmbits i mirem d'ajudar tant la Generalitat com l'administració local en aspectes que tenen a veure amb la pluralitat religiosa, com l'assistència religiosa a les presons i als hospitals, o bé els centres de culte i la reserva d'espais als cementiris.

La llibertat religiosa treu bona nota d'acord amb el primer informe El dret a la llibertat religiosa i de consciència a Catalunya. Ara bé, pateix vulneracions: pintades en esglésies, dificultat d'algunes

confessions per obrir centres de culte o per fer enterraments d'acord amb les seves creences. Quins són els reptes?

Des del punt de vista de l'actuació de l'administració, n'ha esmentat dos dels més importants: centres de culte i cementiris, potser aquest darrer perquè ha eclosionat arran de la pandèmia. Tradicionalment, determinades comunitats religioses repatriaven els cadàvers perquè fossin enterrats al lloc d'origen familiar. La pandèmia del Covid va tallar aquesta possibilitat, amb la cancel·lació dels vols i el tancament de fronteres. Aquesta situació va fer emergir un problema que s'anava donant però no amb el volum amb què ho va fer aleshores. Són situacions complicades, perquè tampoc no es pot fer que tots els serveis siguin a la carta. La comunitat musulmana demana que els enterraments es puguin fer a terra, i per això hi ha diferents fórmules que es poden posar en marxa. Una altra cosa és l'enterrament sense taüt, ja que es tracta d'una qüestió de salut pública, i cal veure si és possible i en quines condicions. Hem de buscar la

«La llibertat religiosa és el principi que ordena la relació de l'administració amb les confessions religioses»

«Les polítiques de la memòria sovint es converteixen en reivindicacions d'idees dels uns contra els altres»

Carles Armengol (Barcelona, 1960) ha desenvolupat una intensa activitat cívica i eclesial des de diferents entitats.

manera d'acomodar aquestes tradicions sense alterar els principis i plantejaments respecte de salubritat o de seguretat.

Quines són les dificultats concretes pel que fa a l'obertura i gestió de nous centres de culte?

Certament que hi ha problemes amb alguna normativa de planificació urbanística massa restrictiva, i per això cal abordar-ho amb l'ajuntament en qüestió. Però sobretot hi ha un problema de recursos econòmics per part de les comunitats a l'hora de tenir els centres de culte adients, especialment les comunitats més minoritàries o aquelles que tenen una presència més recent. Per això, Afers Religiosos va fer una convocatòria d'ajuts per a la millora de locals destinats a centres de culte, amb la idea sobretot que fossin ajuts a allò més bàsic i essencial que els permetés complir una normativa de seguretat que ja és de mínims.

L'advocat Eduard Ibáñez parla en el seu llibre La lluita per la llibertat religiosa i de consciència d'una altra vulneració del dret a la llibertat religiosa, «fruit d'un discurs laïcista radical o excloent promogut per alguns partits polítics i organitzacions socials, i dominant en alguns mitjans de comunicació, que pretén la superació o marginació del fet religiós». Està d'acord amb l'anàlisi?

Sí, perquè si et volen excloure de la societat és que no es respecta la llibertat religiosa. Et poden criticar, et poden dir que hi ha coses que no els semblen positives, però la voluntat de fer-te desaparèixer, quan no fas cap mal a la societat ni a les per-

sones, és una vulneració del dret a la llibertat religiosa i de consciència.

Una de les víctimes és l'escola cristiana.

Hi ha un rerefons històric en aquest país que no ens el traiem de sobre. De vegades fa l'efecte que lluitem contra fantasmes del passat que projectem sobre la realitat actual. Avui dia es parla molt de les polítiques de memòria, però sovint es converteixen no en polítiques de la veritat, sinó en reivindicacions d'idees dels uns contra els altres a partir d'una memòria esbiaixada. El papa Francesc tenia raó quan deia que «Espanya s'ha de reconciliar amb la seva pròpia història». No estem reconciliats amb la història, i no entenc que passin els anys i encara hi hagi rèmores d'aquest tipus. Alguns a priori contra l'escola cristiana formen part d'això.

Quina ha de ser, doncs, la relació de les administracions amb les diferents confessions religioses?

El 2017 un grup d'entitats de caràcter religiós vam presentar al Parlament de Catalunya el document *El fet religiós a la Catalunya del futur*. Juntament amb la idea de la llibertat religiosa, n'aportàvem una altra: les confessions religioses organitzades i les administracions públiques han de cooperar. Així com l'Estat coopera amb tots els agents socials, també ho ha de fer amb les institucions religioses. Per tant, és lògic, positiu i indispensable que hi hagi una cooperació.

I en relació amb l'Església catòlica, la de més arrelament i nombre?

Amb l'Església catòlica, evident-

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte

de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741

c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

«Així com l'Estat coopera amb tots els agents socials, també ho ha de fer amb les institucions religioses»

«La secularització venia a dir que el sagrat, el sentit espiritual i transcendental desapareixeria, però no ha estat així»

Al despatx d'Afers Religiosos, en un moment de l'entrevista amb el director i la sotsdirectora de «Catalunya Cristiana».

ment, ha d'haver-hi cooperació, i n'hi ha, no només pel seu arrelament, també per la vinculació històrica, per la seva extensió i capilaritat territorial. Segur que és millorable, però n'hi ha i en molt àmbits. De fet, així com la Direcció General d'Afers Religiosos mirem de tenir interlocució directa amb les confessions religioses i facilitar-la a altres agents de l'administració, amb l'Església catòlica aquest rol no l'hem d'exercir perquè ja existeixen fórmules de col·laboració de fa temps i *de facto* en molts àmbits: salut, educació, serveis socials, patrimoni cultural...

Recursos com El Mapa Religios de Catalunya i el Baròmetre sobre la Religiositat, quina radiografia fan sobre el fet religiós a casa nostra?

Tinc reserves a insistir sobre el fenomen de la secularització, per explicar la realitat actual, perquè almenys en termes sociològics, tal com s'havia formulat, aquesta hipòtesi no s'està demostrant ben bé certa. La secularització venia a dir que el sagrat, el sentit espiritual i transcendental desapareixeria amb la modernitat avançada, però no ha estat així. El que ha passat és una fragmentació del fet religiós; una fragmentació i alhora una crisi de les institucions, de totes, també de les religioses. Avui dia, quan una persona diu que és catòlica, protestant o musulmana, què vol dir exactament? No vol dir el mateix en cada cas.

El preocupa l'analfabetisme religiós dels alumnes catalans? Cal potenciar una assignatura de cultura religiosa obligatòria per a tothom?

Hi ha un consens social general segons el qual no tenim ben resolt el tema de la formació del fet religiós. Actualment, el sistema que tenim és el d'una d'assignatura confessional d'oferta obligatòria per part dels centres però opcional per a les famílies i l'alumnat. No és una opció prou satisfactòria, en primer lloc perquè deixa un nombre molt important d'alumnes sense cap tipus de formació en aquest àmbit. Hi ha molts alumnes a Catalunya que no reben formació en l'àmbit religiós, i això és un dèficit. Certament, és un tema complicat de gestionar, en primer lloc perquè hi ha posicions molt oposades a l'hora d'abordar-lo; en segon lloc, perquè el Departament d'Educació de la Generalitat està molt condicionat per les lleis orgàniques estatals que fixen el currículum; i en tercer lloc pels acords amb les confessions religioses, que tenen dret que hi hagi aquesta oferta, per exemple la catòlica, amb els acords amb la Santa Seu, i en termes similars, l'islam, el judaisme o les esglésies evangèliques.

És un rept de càrrec que ocupa? L'horitzó seria un model híbrid?

Crec que sí, però ho estic dient a títol molt personal, entre d'altres coses perquè l'òrgan competent és Educació. El model híbrid fora bo i estaria bé assajar-lo, és a dir, que hi hagués una formació religiosa comuna per a tot l'alumnat i després que hi hagués la possibilitat que les confessions religioses poguessin fer formació específica. Sé de les dificultats que això té, però on puguem expressar-ho i plantejar-ho, ho farem.

 Madrid

El 6 de novembre se celebra el Dia de l'Església diocesana

«Gràcies per tant»

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA
Redacció

El Dia de l'Església diocesana, diumenge 6 de novembre, enguany ve marcat per l'agraïment, tal com reflecteix el lema «Gràcies per tant». Així ho van voler destacar en la presentació de la campanya per a aquesta jornada el bisbe responsable del Secretariat per al Sosteniment de l'Església, Mons. Joseba Segura, i el director del secretariat esmentat, José M. Albalad.

«Sobretot», insistia Mons. Segura, «volem agrair el temps, el treball, el compromís, la varietat de capacitats i qualitats, la pregària i el suport econòmic de tantes persones que col·laboren amb l'Església».

De la seva banda, Albalad va comentar el «punt d'inflexió» en la campanya d'enguany amb l'estrena d'una nova imatge corporativa. «Ens vam plantejar una evolució, no una revolució», explicava, «per adaptar-nos als nous temps i llenguatges, per ser a la vida de les persones i ser rellevants».

Segons José M. Albalad, «mantenim els atributs com són una Església actual, propera i accessible; tot subratllant la condició d'humanitat, de fe i d'entrega de l'Església, present en els entorns digitals». El nou logotip ha suprimit la imatge de la casella de la X perquè «volem destacar la presència continu-

ada de l'Església tot l'any perquè el programa X Tants és ser Església 24 hores al dia 365 dies a l'any».

Tot i que el públic prioritari de la campanya és «el poble de Déu que desenvolupa el seu compromís», apuntava el director del secretariat, «volem arribar a un públic extern, de bona voluntat, que també col·labora amb l'Església», a tots «els volem donar les gràcies», perquè es tracta de «fer un aplaudiment a tots aquells que fan de l'Església aquella llar càlida, que dona resposta a tantes necessitats en aquests temps de tempestes».

L'impacte del Covid ha estat important i encara s'estan recuperant activitats, amb la repercussió consegüent en les aportacions econòmiques. Amb tot, Mons. Segura assenyalava que «augmenten donacions periòdiques a través de la web donoamiglesia.es. La tendència de marcar la X s'ha mantingut com en anys anteriors, tot i que amb descens petitíssim». Preguntat sobre la inflació, considerava que «és un problema que ens afectarà en el futur, perquè les famílies han de prioritzar a què destinen els recursos econòmics».

José M. Albalad posava en relleu que «augmenten les necessitats de les persones, materials, emocionals, espirituals i, gràcies a les aportacions, l'Església pot sostenir amb l'esperança de la Bona Notícia de l'Evangeli».

L'any passat, a través del portal donoamiglesia.es, es van recaptar 5 milions d'euros i la tendència, explicava Albalad, «és que es tanqui el 2022 amb ascens lleuger. Aquesta web és una eina extraordinària que materialitza la donació periòdica dels fidels i ajuda molt per tenir una garantia i una previsió».

Per això, no va voler finalitzar la seva intervenció sense repetir, un cop més, la paraula «gràcies» i ho va fer «sobretot en nom de les persones que es beneficien de la tasca de l'Església».

D'esquerra a dreta: José M. Albalad, Mons. Joseba Segura i José Gabriel Vera (director de l'oficina d'informació de la CEE) durant la presentació de la campanya.

El pare Angélico Aranda va impulsar la construcció d'una capella dedicada a la Mare de Déu dels Àngels a Xile

La capella de Rancagua de Gaudí

JAVIER MURIEL SANTURINO

El 12 d'octubre passat es va commemorar el Centenari de la resposta de Gaudí al P. Angélico Aranda, sobre la sol·licitud del frare franciscà xilè de la construcció d'una petita capella dedicada a la Mare de Déu dels Àngels a la localitat de Rancagua (Xile). Tots dos es van conèixer el 1909, durant un viatge del P. Aranda per fer un estudi de pintura a Roma, en el qual va passar per Barcelona i va visitar les obres del Temple de la Sagrada Família, que va considerar un «gran monument de l'art». Gran admirador de Gaudí, va demanar-li un autògraf que va conservar al seu llibre de viatge.

El 15 d'agost del 1922, Festa de l'Assumpció, «desitjós de fer una obra ben original», escriu una carta a Gaudí, demanant-li «en nom de la Mare de Déu dels Àngels», un plànol dels que només ell sap fer, i li promet correspondre-hi amb oracions. Gaudí rep la carta el 14 de setembre, festa de

la Santa Creu, i respon a través del seu secretari, Martí Matlleu, explicant que fa anys que viu consagrat a la Sagrada Família i que declina acceptar qualsevol feina que l'aparti de la seva comensal. Tres dies més tard, festa de la Impressió de les Llagunes de Sant Francesc d'Assís, rellegint la carta, troba unes notes a llapis que li havien passat desapercebudes, amb les proporcions de la capella sol·licitada. Les mesures eren iguals que una capella que ell estava incorporant al projecte de la Sagrada Família. I decideix oferir un croquis amb el lloc que ha d'ocupar. Aranda, com a agraïment, va enviar un donatiu i un quadre pintat per ell, que Gaudí va col·locar a l'estudi del seu obrador.

La inspiració del disseny es va produir l'any 1921 a través d'unes fotografies de la «Llitera de la catedral de Girona» de l'escultor Bonifàs, proporcionades pel seu col·laborador Cèsar Martinell, en què es representa el Trànsit de Maria al Cel o *Dormitio Mariae*. El ric simbolisme apareix en un text del 1922 en què a més s'exposen els motius de la seva construcció i en els quals Gaudí va sintetitzar tota la seva experiència de les geometries reglades com els hiperboloides i paraboloides per al disseny de les cúpules, el cor i altres elements.

L'obra a Xile serà la primera de Gaudí fora d'Espanya, i «prova de confraternitat espiritual entre Espanya i Amèrica» posant tots aquests pobles sota la protecció del mantell de Maria, com a fills de la Mare de la Misericòrdia, tal com apareix a la iconografia de la clau de volta de la catedral de Barcelona, que Gaudí contemplava a la missa dominical. Dues capelles bessones, en aquests temps tristos i convulsos, que ens transmeten un missatge d'esperança i de pau.

Diego Breit

Maqueta de la capella de Rancagua.

JOSEP MIRÓ I ARDEVOL
President d'e-Cristians

40 anys de sant Joan Pau a Catalunya

La visita va ser un relat teològic i pastoral, una afirmació de principis i una declaració d'intencions

El 7 de novembre es compleix el 40è aniversari de l'estada de Joan Pau II a Catalunya, Barcelona i Montserrat. Es va produir en el marc del seu viatge pastoral a Espanya, que s'inicià el 31 d'octubre a Madrid, i va finalitzar el 9 de novembre a Santiago de Compostel·la, visitant Toledo, Segòvia, Sevilla, Granada, Lloia, Javier, Saragossa i València.

Es va trobar i s'adreçà a un ampli espectre d'entitats i persones: la família, els joves, la gent gran, els malalts i els educadors. En l'àmbit eclesial, a la Conferència Episcopal, l'Adoració Nocturna, els professors de teologia, religiosos, religioses, membres d'instituts seculars, sacerdots i seminaristes, amb una especial atenció als laics compromesos amb l'evangelització i als educadors en la fe. La Mare de Déu va ocupar un lloc destacat en el seu camí i paraula, especialment a Saragossa i Montserrat. Dues celebracions de dones santes van puntejar el seu viatge: el IV Centenari de santa Teresa de Jesús i la beatificació de sor Àngela de la Creu. També va tenir temps per adreçar-se a la comunitat jueva i celebrar una trobada ecumènica. A Lloia es va reunir amb els ordes i congregacions religioses d'origen espanyol i a Javier amb els missioners. En l'àmbit més secular, amb el Rei, els membres del

Govern, els treballadors i empresaris a Barcelona, els cossos i forces de seguretat, la gent del mar i els pelegrins a Santiago, on va dur a terme un important acte europeu. Recuperar alguns dels seus textos, entre ells la seva intervenció a la missa a la Sagrada Família de Barcelona, seria ben oportú.

La visita va ser un relat teològic i pastoral, una afirmació de principis i una declaració d'intencions, que seguien el camí ensenyat per Jesucrist d'il·luminar amb la paraula i el fet el propòsit cristià, perquè sense claredat, transparència i coherència, la concepció cristiana es confon i es fa mundana.

Celebrar la seva vinguda hauria estat necessari. A Barcelona, e-Cristians, juntament amb l'ACdP i la facultat de Comunicació, Educació i Humanitats de la Universitat Abat Oliba, duem a terme el dia 7 un acte per recordar al sant, el viatge i la seva obra.

I quasi coincidint en el temps, s'han complert 30 anys d'un text cabdal: el Catecisme de l'Església, un llegat també de sant Joan Pau II que va fer-se públic amb la constitució apostòlica *Fidei depositum* l'11 d'octubre de 1992.

Qui perd la memòria, perd la identitat.

La família, epicentre de l'educació

És la família
la dipositària del dret
i del deure d'educar,
primerament
i principalment

JOSEP MANUEL PRATS
President de FAPEL

Sovint trobem reflexions sobre aquest tema, però hi passem per sobre amb un gest d'aprovació, per obvi. La família és el més valorat per tothom, segons les enquestes del CEO: allà creixem, ens sentim estimats, estimem, donem i rebem perdó, agraïment, acompanyament. Hi aprenem a conviure, a respectar, a acollir. Es tracta del primer àmbit i principal on s'educa la persona.

Però aquesta valoració, que fem gairebé tots, no es trasllada a la valoració que es percep en l'àmbit social i polític. Si fos així, es promouria i protegiria la família com a primera educadora; això és el que més demana la ciutadania, segons el CEO.

Malauradament, a l'esfera pública els missatges van força en contra de la família, les virtuts domèstiques i el rol educatiu dels pares i mares.

Què ens passa que, essent personalment conscients del gran valor de la família, acceptem impàvids les temptatives de menystenir-la i, fins i tot, destruir-la?

Potser tot comença amb l'educació. No és en va que els qui ens governen —formalment o no— la volen controlar per confegir una societat que projecten per al futur. Potser no és només un tema de polítics, sinó d'una concepció antropològica de l'ésser humà i de la família que es va infiltrant i que no sembla tenir aturador si no en som conscients.

Sabem que tot educa: família, escola, mitjans, esplais, carrer (avui xarxes socials, que acceleren i distorsionen). La bona educació ha esdevingut sem-

pre la clau de volta d'una societat sana, que ha de promoure i valorar la dignitat de la persona i de la família i els seus drets i deures.

Després de la Segona Guerra Mundial, la humanitat va optar per declarar el que tots entenem com a natural, que s'havia oblidat, la Declaració Universal dels Drets Humans, que diu: «La família és l'element natural i fonamental de la societat i té dret a la protecció de la societat i de l'Estat.» No anem bé, en això.

Sobre l'educació diu que «tendirà al ple desenvolupament de la personalitat humana i a l'enfortiment del respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals». I també, de la família, que «el pare i la mare tenen dret preferent d'escollir la mena d'educació que serà donada als seus fills».

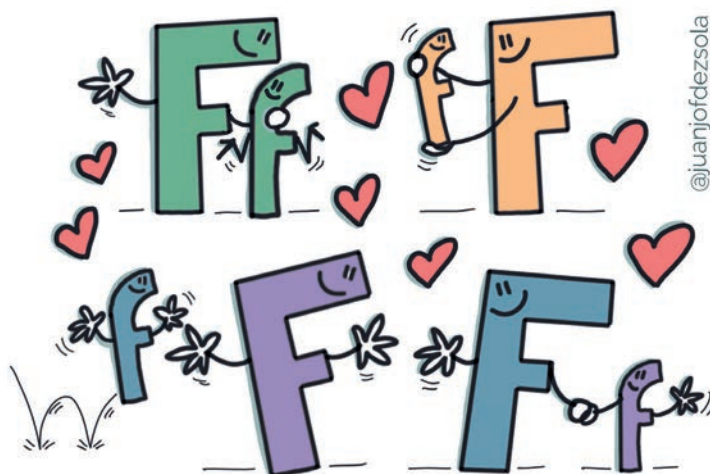
No és trivial aquesta darrera declaració. Perquè és la família la dipositària del dret i del deure d'educar, primerament i principalment.

És una evidència que en una concepció antropològica cristiana aquest assumpte és molt important i per això la doctrina social de l'Església diu a la humanitat que la família és un bé personal i social, i defineix el bé comú com «el conjunt d'aquelles condicions de la vida social que permeten als grups i a cadascun dels seus membres assolir més plenament i fàcil la seva pròpia perfecció» (GS, 26).

Per això és tan important la bona educació en la família i que la família pugui confiar l'educació dels seus fills a aquells que ens orientin a tots cap a aquest assoliment.

Els menors desemparrats i la funció judicial

Els CRAE són institucions per a la guarda i educació d'infants i adolescents

XAVIER ABEL LLUCH
Magistrat-Jutge
Doctor en Dret

Es consideren desamparrats els infants o els adolescents que es troben en una situació de fet en què els manquen els elements bàsics per al desenvolupament integral de la personalitat, sempre que per a llur protecció efectiva calgui aplicar una mesura que impliqui la separació del nucli familiar (art. 105.1 Llei 14/2010, de 27 de maig dels drets i oportunitats en la infància i l'adolescència).

El mateix article 105 esmenta, entre altres indicadors de desamparrament: abandonament, maltractament físic o psíquic; exercici inadequat de funcions de guarda que comporti perill greu; desatenció física, psíquica o emocional greu o cronificada; violència masclista o l'existència de circumstàncies en l'entorn sociofamiliar que en perjudiquin greument el desenvolupament.

Els serveis socials dels ajuntaments o els equips d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIA), quan detecten aquestes situacions, inicien els informes corresponents que poden acabar amb una resolució de desamparrament per part de l'entitat pública encarregada de la protecció dels menors i adolescents (a Catalunya, la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, DGAIA).

La resolució administrativa de desamparrament comporta, bàsicament, les conseqüències següents: i) la suspensió de la potestat parental dels progenitors; ii) l'infant i/o adolescent queda sotmès a la tutela de la DGAIA; iii) la DGAIA adopta alguna mesura de protecció de l'infant i/o adolescent, que pot consistir en l'atenció immediata en una família acollidora d'urgèn-

cia o, més habitualment, l'acolliment en un centre residencial d'atenció educativa (CRAE). Els CRAE són institucions per a la guarda i educació d'infants i adolescents (de 0 a 18 anys) a qui s'aplica la mesura d'acolliment simple en institució, d'acord amb la mesura que consti en l'informe previ dels equips tècnics competents; iv) la fixació d'un règim de «visites» (contactes) entre l'infant i/o adolescent i els progenitors.

Un cop notificada la resolució administrativa de desamparrament, en el termini de dos mesos, els progenitors poden iniciar una demanda d'oposició a la resolució administrativa de desamparrament davant el jutjat (art. 780 Llei d'enjudiciament civil).

En aquest procediment judicial, es discuteixen, resumidament, dos aspectes: i) si existien, en la data de la resolució administrativa de desamparrament, els indicadors que justificaven el desamparrament; ii) si els progenitors han recuperat les capacitats protectores i educatives i es pot acordar el retorn del seu fill.

La sentència que posa fi al procediment judicial pot contenir alguna de les decisions següents: i) confirmar la resolució administrativa de desamparrament, en quin cas l'infant i/o adolescent continuarà sota la mesura de protecció acordada per la DGAIA; ii) revocar la resolució administrativa de desamparrament i acordar el retorn de l'infant i/o adolescent als progenitors; iii) confirmar el desamparrament, però instar l'administració perquè prèvia revisió de l'expedient administratiu, amplii el règim de visites entre l'infant i/o adolescent i els progenitors.

«Una Església sinodal no s'acaba de fer mai»

La teòloga Cristina Inogés és membre de la Comissió Metodològica del Sínode

Cristina Inogés va ser el 18 d'octubre a Barcelona per inaugurar el curs de Cristianisme i Justícia.

La teòloga aragonesa Cristina Inogés està implicada, des de l'inici, en tot el procés del Sínode 2023, dedicat a la sinodalitat, és a dir, a treballar per caminar plegats en l'Església. Com a membre de la Comissió Metodològica del Sínode, aposta per fer del Sínode una gran esperança per transmetre el missatge de Jesús de cara al futur, fonamentat en tres directrius: trobar-se, escoltar-se i discernir. Cristina Inogés va ser entrevistada a Ràdio Estel, concretament al programa *Sense distància*, presentat i dirigit pel periodista i diaca Ignasi Miranda.

El 18 d'octubre passat va inaugurar el curs del Centre d'Estudis Cristianisme i Justícia a Barcelona. La seva intervenció portava per títol *Exclosos en l'Església, què podem dir des del Sínode?*

El tema dels exclosos i marginals a l'Església és un tema apassionant. El papa Francesc ha convocat aquest Sínode, en què ha donat veu a tot el poble de Déu, fins i tot als qui es troben «fora» de l'Església, aquells que no són creients, aquells que pertanyen a altres confessions

cristianes i a altres religions. En la meua ponència vaig abordar com n'és, d'important, per al Sínode deixar que els exclosos parlin, que la seva veu arribi, perquè ells tenen unes reflexions molt interessants. Hem de ser conscients que molts dels que considerem exclosos a l'Església els hem exclòs nosaltres, i el pitjor de tot és que no els trobem a faltar. Això és molt greu.

Com valora l'anunci que va fer recentment el Sant Pare d'una segona part d'aquest Sínode prevista per a l'octubre del 2024?

Ben positivament. Això no podia fer-se en un termini de temps limitat. El fet que el document final hagi de tornar a les diòcesis per ser llegit, estudiat, valorat... és una manera, per part del papa Francesc, de continuar ensenyant-nos a aprofundir el que suposa la pedagogia sinodal. Tot plegat, es tracta de reconèixer que res no està acabat, que sempre cal fer-hi aportacions i, sobretot, que la sinodalitat no és quelcom que es fa d'un cop per sempre, sinó que és un anar fent entre tots constant. Evidentment, la sinodalitat no acabarà sent l'«anècdota» del pontificat del papa Francesc.

Quina impressió té vostè del que ha estat la fase diocesana del Sínode arreu del món?

Ha estat realment sorprenent per la immensa participació que hi ha hagut i per la seriositat i el rigor que han mostrat els grups que han treballat els documents, creats per a aquesta comesa. I, molt especialment, per trobar-nos davant de la possibilitat d'estructurar el pensament, de viure un procés espiritual, de saber discernir el que estem dient i el que estem aportant, de saber escoltar-nos —que, de fet, és la base real— i ser conscients que tenim capacitat per pensar i expressar, i que el que expressem és quelcom intel·ligent i rellevant. Aquest ha estat el gran descobriment en la fase diocesana del Sínode, a part de les vies que s'han anat obrint i que han servit per elaborar el document de la fase continental, que es donarà a conèixer ben aviat.

Fa un any, vostè va indicar en una entrevista al nostre setmanari que al llarg del procés sinodal hi podria haver dificultats «inherents a la condició humana». Quins han estat aquests obstacles?

Els problemes que hi ha hagut s'han derivat del desconeixement del mateix procés sinodal, de la nostra pròpia capacitat per parlar i expressar els pensaments que teníem i, sobretot, per discernir en grup i en comunitat. Amb la pràctica, s'han pogut solucionar aquells problemes que van sorgir en un principi. Ens han sorprès els temes que han anat sortint i que marcaran la fase continental. Les línies que s'han obert d'una manera tan general mostren veritablement que l'Esperit va bufant en aquesta direcció.

Vostè és una gran defensora del paper de la dona a l'Església. Al Sínode s'ha manifestat alguna llum sobre aquest tema?

Les peticiones han estat molt directes: participació plena de la dona a l'Església, el celibat opcional... Són qüestions molt lentes per desenvolupar en el temps perquè cal una preparació per part de tothom, i aquest canvi de mentalitat només arribarà a través d'una conversió prèvia. És important tenir-ne un convenciment evangèlic, el qual costarà una mica. La presència de dones a les comissions sinodals o l'aposta de Francesc d'incorporar dones en llocs de govern del Vaticà ja són una realitat. També

hi ha la qüestió del diaconat femení. Si no se'n parla, no s'avança en aquests temes.

Vivim un temps de reformes que el papa Francesc ha recollit a la constitució apostòlica *Praedicate evangelium*. Què ha suposat aquest document?

És un text profundament sinodal que ningú no sabia que apareixeria en ple procés sinodal. Ha estat una alenada que ha ajudat molt en la re-

forma dels organismes de la cúria romana. És un pas importantíssim de cara al laïcat. No està prohibida la presidència de cap dicasteri als laics. Ja no s'hi fan diferències entre laics homes i laiques dones. És un pas cabdal. Francesc va en la línia d'una obertura evangèlica.

Quins fruits espera d'aquest Sínode per a l'Església i per al món?

És un Sínode que ens afecta a tots perquè tots estem convocats a participar-hi. Els grans fruits es coneixeran, però amb temps. Som en plena celebració del seixantè aniversari del Concili Vaticà II i encara no l'hem aplicat totalment. Aquest Sínode, en certa mesura, és una nova fase en l'aplicació del Vaticà II. Els canvis a l'Església són lents, però això no vol dir que no n'hi hagi. Una Església sinodal no s'acaba de fer mai. La sinodalitat és important perquè significa recuperar l'essència del que va ser l'Església en el seu naixement.

La guerra d'Ucraïna i altres conflictes bèl·lics són una de les grans preocupacions per al Sant Pare i per a l'Església d'avui. Què poden aportar els creients, més enllà del Sínode, a la solució d'aquests problemes des de la fe i des de la seva adhesió a Jesucrist?

La guerra d'Ucraïna està marcant, d'una banda, la realitat del Sínode, però també la realitat quotidiana de països, com els del nord d'Europa, que tenen una pràctica ecumènica habitual. De la mateixa manera que després de la Segona Guerra Mundial vam iniciar un procés ecumènic, que va costar moltíssim d'aconseguir, en podem reiniciar ara un altre, en què tothom pugui aprendre dels errors. Hem de centrar el missatge ecumènic i l'eix principal en Crist, que és qui ens uneix.

Sobre els abusos a menors i de poder, què ens en pot dir?

Cada vegada som més conscients que hi ha una arrel que és l'abús de poder, el qual ha generat una sèrie d'abusos de tota mena: sexuals, espirituals, laborals, econòmics..., que cal guarir. Aquest és un mal que ha afectat les estructures que hi ha dins de l'Església. És un delictes gravíssim i que cal guarir si volem que l'Església sinodal arrenqui amb unes noves maneres de relacionar-nos entre nosaltres.

«Aquest Sínode, en certa mesura, és una nova fase en l'aplicació del Concili Vaticà II»

Religions for Peace Manresa 2022 Transforma

CRUÏLLA DE CAMINS

Una Resposta Intergeneracional Multireligiosa a la Crisi Social i Ambiental

Fòrum Internacional Multireligiós Manresa 2022

28-30 de novembre de 2022
Auditori Espai Plana de l'Om

CRUÏLLA DE CAMINS és organitzat per:
Religions for Peace Ajuntament de Manresa

Amb la col·laboració de:
DIPLOCA

Més informació:
www.manresa2022.cat

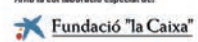
Un projecte de:

Direcció executiva:

Amb la col·laboració especial de:

Amb la col·laboració de:

Amb el suport de:

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Moltes gràcies

Benvolgudes i benvolguts, l'Església diocesana té necessitat d'una infraestructura econòmica per donar una resposta pastoral als cristians, resposta que comporta personal, accions concretes, conservació del patrimoni, espais dignes i procurar una vida decent als preveres i diaques que gasten la vida al servei dels cristians. Aquesta infraestructura l'hem d'assegurar entre tots els qui creiem en la missió eclesial. Compto, per tant, amb el vostre interès efectiu. Ja us en dono les gràcies abans de fer cap recapte: més que en la vostra generositat, crec en el vostre sentit de responsabilitat. Gràcies.

«Gràcies per tant», afirma el missatge de la Diada de Germanor que avui celebrem. Els organitzadors de la Jornada i jo mateix ja us en donem les gràcies abans de saber la resposta, perquè en escriure sobre la necessitat de la vostra col·laboració econòmica, la nostra intenció no és demanar almoïna, sinó fer memòria d'un deure de justícia que tenim els creients. Aquest deure, davant les vicissituds dels

moments que vivim es fa més urgent que mai.

De cap manera no hem de veure aquesta urgència com una imposició de temps dolents per a l'Església. Crec sincerament que d'aquí a uns anys, quan l'Església es trobi ressituada adequadament en el seu context social, l'autofinançament serà molt valorat positivament pel seu bé.

En el present capítol d'acció de gràcies vull fer menció dels consells parroquials d'economia, que no han de faltar en cap parròquia, per petita que sigui. No val a dir que són coses que ja porta el mossèn. Així no ens eduquem en la responsabilitat. La parròquia no és una empresa del mossèn, sinó un afer de tots els qui la formen.

Al mateix temps que agraeixo el treball dels esmentats consells, us demano, als qui en formeu part, que tingueu una visió àmplia de la comesa. La vostra parròquia està lligada a moltes altres, sobretot les de la pròpia Unitat pastoral, i a serveis diocesans dels quals es beneficien les vostres comunitats.

Està lligada, també, a la missió de l'Església universal. Són dos factors que cal tenir presents en la gestió parroquial si no volem ser presoners d'una visió de campanar que mutila la catolicitat.

Gràcies a Déu són poques les parròquies que no tinguin ja alguns nuclis de corresponsabilitat. Amb tot, cal anar progressant en aquest camí, perquè en aquest camp són necessàries sempre la paciència històrica i unes mínimes garanties de permanència. No n'hi ha prou de l'esforç d'un apòstol «gegant» aïllat. Les estructures de corresponsabilitat es fonamenten en grups de cristians responsables i en projectes institucionals durables, que disposin de la voluntat positiva dels creients de cada comunitat local, que no depenguin merament del mossèn de torn i que comptin també amb la voluntat positiva de les autoritats diocesanes.

Que Déu, que mira amb benvolença el servei fet de bona gana, tingui en compte la vostra esplendidesa.

Ben vostre.

La fi

AGUSTÍ CORTÉS SORIANO

Bisbe de Sant Feliu de Llobregat

Avui sentim una crida molt especial que ens arriba des del fons de la història. L'any litúrgic ens introdueix en un temps important per a la nostra vida espiritual. És un temps que posa en joc la capacitat per assolir un equilibri sa i una pau serena enmig de les vicissituds de la vida.

La litúrgia ens convida a contemplar la fi de la història, incloent, naturalment, la fi de cadascú.

Que ningú pensi que aquesta invitació està fora de tot interès actual. D'una banda, ja fa temps que el cinema (i altres àmbits de la cultura) produeix abundants obres sobre l'assumpte que avui anomenem les «distopies». És a dir, relats generalment dramàtics sobre la fi del nostre món, autèntiques profecies sobre el futur en el qual tot acaba destruint-se. És quelcom més que un recurs creatiu. De vegades es transmet una visió radicalment negativa: les grans crisis sobrevenen com a efecte necessari de les contradiccions del present i les causes de mals actuals apareixen més poderoses i radicals (domini aclaparador d'una dictadura, desastre ecològic, abús de poder, ambició, explotació, violència, etc.). Alguna vegada s'insinua un bri d'esperança, per la qual acaben guanyant «els bons»...

D'altra banda, la consideració de fenòmens reals que ens afecten globalment, tota la humanitat, provoquen pensaments, que solem anomenar «apocalíptics». És a dir, judicis sobre la fi, un futur més o menys llunyà, en què la humanitat arriba a exhaurir tots els recursos per sobreviure. Hi han contribuït les crisis econòmiques globals, la pandèmia, la guerra i les seves seqüeles en la manca de

recursos alimentaris, el canvi climàtic i els desastres ecològics, l'absència de conviccions fermes i el seu efecte en la desorientació personal i social, el buit d'ideologies engrescadores, etc.

Per als cristians pensar i pregar sobre la fi de tot i d'un mateix, és essencial. No és una moda, ni un recurs fàcil, ni un joc dramàtic, sinó quelcom que forma part essencial de la seva fe.

No fa gaire que es burlaven del predicador que pretenia moure les consciències de la gent amb amenaçadores representacions de la mort pròpia o de la fi del món i del judici subsegüent. La gent, que en general era víctima de grans pobreses, de malalties i sofriments de tota mena, es deixava impressionar. Allò era una caricatura i un recurs oratori. Però certament significava posar davant els ulls una veritat inqüestionable: la fi.

Creiem que estem lluny d'aquesta situació. En primer lloc, perquè, gràcies a Déu, ja no es practica aquella oratòria. En segon lloc, perquè els moderns estem convençuts del nostre poder i que som o serem capaços de superar qualsevol crisi. I en tot cas, la mort sempre es pot dissimular, fer-la «dolça», compensar-la, no pensar-hi, oblidar-la...

Tanmateix, la realitat és tossuda. La fi de tot, l'acabament de tot el que avui pot considerar-se valuós i que ens enlluerna, amb la mort personal i col·lectiva, és un fet inqüestionable, el fet més cert, que ningú no pot posar en dubte.

Afrontar aquesta realitat, no fugir-ne, no dissimular-la, ha estat, és i serà un dels reptes més profunds per a qui desitgi trobar honradament un sentit a la vida. Com diem, forma part essencial de la nostra fe.

COMENTARI DE LA PARAULA

Els fills del món futur no arribaran mai a morir: són iguals als àngels de Déu

GLORIA MONÉS

Jesús estava ensenyant en el Temple (20,1), quan se li acosten alguns saduceus que negaven que hi hagués resurrecció després de la mort. Aquests li plantegen un cas de moral: «Mestre, Moisès ens va escriure que, si el germà d'algú mor sense fills, havent pres muller, que prengui el seu germà la seva muller i susciti descendència al seu germà.» Es tracta de la coneguda Llei del levirat. El plantejament és molt rebuscat: intenta ridiculitzar la seva creença en la resurrecció que defensaven també els seus adversaris fariseus: «Eren, en el nostre cas, set germans. El primer que prengué muller morí sense fills, i el segon i el tercer; semblantment els set no deixaren cap fill i moriren; finalment també la muller va morir.» La pregunta que li formulen no permet cap escapatòria: «En la resurrecció, doncs, de quin d'ells serà muller? Tots set, en efecte, l'han tinguda per muller.» Jesús els respon diferenciant entre les normes que regeixen el món present, basades en la procreació d'homes i dones, i les que regiran en el món futur:

els qui hagin estat trobats dignes d'atènyer aquell món i la resurrecció no es casaran entre ells, perquè no hauran arribat mai a morir. En una paraula: «Són iguals als àngels per a Déu, essent així que són fills de la resurrecció.» Tota la força de l'argumentació rau en l'expressió «els qui hagin estat trobats dignes», cosa que implica una opció personal lliure i responsable que respecti a fons la creació. Està a l'abast de tothom, homes i dones, però només l'assoliran aquells que respectin l'altre i superin el seu ego. Aquestes persones, «per a Déu» són iguals als àngels, l'ideal que havia proposat a tots els humans. Com que li havien citat la Llei mosaica del levirat, els addueix com Moisès mostrà que els morts ressusciten «quan anomena "Senyor" el Déu d'Abraham i Déu d'Isaac i Déu de Jacob» (x 3,6.15-16) i Jesús ho ratifica: «Déu, de morts, no ho és, sinó de vius, perquè per a ell tots viuen.»

JOSEP-RIUS CAMPS
Biblista

CONSULTORI BÍBLIC

PILAR CASALS
Biblista i egíptòloga

Encara és actual el llibre de les Lamentacions?

«Ah! Com ha quedat, de deserta, la ciutat tan ben poblada!
La més famosa entre els pobles,
avui és una viuda.
La reina de les ciutats,
ara és esclava» (Lm 1,1)

El llibre de les Lamentacions es troba amagat en el cor de la Bíblia, cinc capítols que ens fan compartir un dels moments més durs de la història del poble d'Israel: l'Exili de Babilònia (segle VI dC), la fi de totes les seves seguretats, és a dir, la terra, la monarquia, la ciutat santa, la independència i el Temple. La commoció de la pèrdua és tan gran, el dolor i l'angoixa tan durs i la destrucció de tot i de tothom tan impactant, que es traspuja en el llenguatge utilitzat. D'aquesta manera, les experiències d'abandonament, d'opressió, de profanació, d'enuig, de tristesa... expressen la tensió de la situació viscuda. El dolor s'obre pas a través de la lamentació, que juga entre el caràcter individual i col·lectiu, demanant la intervenció divina, reflex del seu caràcter litúrgic.

La interpretació de la destrucció com un càstig merescut es barreja alhora amb la confessió d'esperança en Déu, que es va revelant al llarg del text. Aquest moment de foscor i duresa es converteix alhora en un moment de purificació de la fe d'Israel. Així, l'expressió del dolor pren el màxim relleu i força, connectant amb tota expressió humana de patiment, d'aquí que sigui un dels textos llegits durant la Setmana Santa. I des d'aquesta perspectiva, ens recorda que tot i trobar-nos en alguns moments en el fons d'un pou, on la foscor i la soledat senyoregen, Déu està amb nosaltres per sempre.

«Encara som vius per l'amor del Senyor,
la seva misericòrdia no s'esgota.
La renoves cada dia.
Oh, quina fidelitat!» (Lm 3,22-23)

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge XXXII de durant l'any

Lectura primera

2Ma 7,1-2.9-14

El Rei del món ens ressuscitarà a una vida eterna

Lectura del segon llibre dels Macabeus:

En aquells dies, set germans, que havien estat detinguts amb la seva mare, eren forçats pel rei, sota la tortura d'assots i de fuets, a menjar carn de porc, que la Llei prohibia. Un d'ells, parlant per tots, digué: «Què vols saber de nosaltres amb aquest interrogatori? Estem disposats a morir abans que violar les lleis rebudes dels nostres pares.»

El segon, a punt d'expirar digué: «Tu ens pots privar d'aquesta vida, botxí, però el Rei del món, als qui morim per les seves lleis, ens ressuscitarà a una vida eterna.»

Després d'aquests va ser torturat el tercer. Tragué la llengua de seguida, tan bon punt li ho demanaren, estengué les mans sense por i digué amb una noble generositat: «Les havia rebudes del cel, però per fidelitat a les lleis del cel no les planyo i espero recobrar-les d'allà dalt.» El rei mateix i els de la seva comitiva quedaren corpesos de la valentia d'aquell noi, que tenia per no res el dolor de les tortures.

Mort aquest, turmentaren el quart amb la mateixa crueltat. A punt d'expirar deia: «Ara que morim a mans dels homes, és bo de confiar en l'esperança que Déu ens dona de ressuscitar-nos, perquè tu no ressuscitaràs pas a la vida.»

Al·leluia

Ap 1,5-6

Jesucrist és el primer ressuscitat d'entre els morts. Que li sigui donada la glòria i el poder pels segles dels segles.

Salm responsorial

16

Escolteu-me, Senyor, demano justícia, escolteu el meu clam; oïu atentament la meva defensa, surt de llavis que no enganyen.

R. Quan em desvetlli, us contemplaré fins a saciar-me'n, Senyor.

Els meus passos no abandonen els camins prescrits, avancen segurs per les vostres rutes. Us invoco, Déu meu, i sé que em respondreu; us invoco, Senyor, escolteu el que us demano.*R.*

Protegiu-me a l'ombra de les vostres ales. Jo vinc a veure-us demanant justícia. Quan em desvetlli, us contemplaré fins a saciar-me'n.*R.*

Evangelí

Lc 20,27-38

Déu no és Déu de morts, sinó de vius

Lectura de l'evangelí segons sant Lluç:

En aquell temps, uns saduceus anaren a trobar Jesús. Els saduceus neguen que els homes hagin de ressuscitar. Per això li proposaren aquesta qüestió: «Mestre, Moisès ens va prescriure que si un home casat mor sense fills, el seu germà es casi amb la dona del difunt, per donar descendència al seu germà. Doncs bé: hi havia set germans. El primer, que era casat, morí sense fills. El segon, el tercer, i així fins al setè es van casar amb la dona del difunt i moriren sense deixar fills. Fi-

Lectura segona

2Te 2,16-3,5

Que el Senyor us faci constants en tota mena d'obres bones i de bona doctrina

Lectura de la segona carta de sant Pau als cristians de Tessalònica:

Germans, que Jesucrist mateix, el nostre Senyor, i Déu, el nostre Pare, que ens ha estimat tant i ens ha concedit per la seva gràcia un consolat etern i una bona esperança, conforti els vostres cors i els faci constants en tota mena d'obres bones i de bona doctrina.

Finalment, germans, pregueu per nosaltres: que la Paraula del Senyor es propagui pertot arreu i sigui glorificada com ho ha estat entre vosaltres, i que Déu ens alliberi dels homes irresponsables i dolents, perquè no tothom té la fe. El Senyor és fidel. Ell us farà constants i us guardarà del Maligne. Us tenim total confiança en el Senyor, i sabem que tot això que us recomanem ja ho feu i continuareu fent-ho. Que el Senyor encamini els vostres cors a estimar Déu i sofrir amb constància com ho feu Jesucrist.

nalment ella també morí. Aquesta dona, per tant, en la resurrecció, de quin dels set serà l'esposa? Perquè tots set s'hi havien casat».

Jesús els respongué: «En el món present els homes i les dones es casen, però els qui Déu considerarà dignes de tenir un lloc en el món que vindrà i en la resurrecció dels morts no es casaran, perquè ja no podran morir mai més. Pel fet de tenir part en la resurrecció són iguals que els àngels i són fills de Déu. I que els morts han de ressuscitar, Moisès mateix ho deixa entendre en el pasatge de la Bardissa que no es consumia, quan diu que el Senyor és el Déu d'Abraham, Déu d'Isaac i Déu de Jacob. Déu no és Déu de morts, sinó de vius, perquè, per a ell tots viuen.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC C; FERIAI II)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 4)

Novembre

6. DIUMENGE

Diumenge XXXII de durant l'any, Verd. Lectures: 2 Macabeus 7,1-2.9-14 / Salm 16 / 2 Tessalonicencs 2,16-3,5 / Lluc 20,27-38

SANTORAL: beata Beatriu, vg.; Josepa Naval i Girbés, rel.; Lleonard, erm.; Sever, b. i mr.

7. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: Titus 1,1-9 / Salm 23 / Lluc 17,1-6. Barcelona: *Sants Pere Poveda i Innocenci de la Immaculada* (MO), Vermell. Lleida i Tarragona: *beat Francesc Palau i Quer* (ML), Blanc.

SANTORAL: Carina, vg. i mr.; Ernest, mr.; Florenci, b.; Jacint-Maria Castañeda, prev. i mr.; Severí, mr.

8. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: Titus 2,1-8.11-14 / Salm 36 / Lluc 17,7-10

SANTORAL: Deodat I, p.; Elisabet de la Trinitat, rel.; Sever, Severià, Carpòfor i Victorià, mr.

9. DIMECRES

Dedicació de la basílica del Laterà (F), Blanc. Lectures: Ezequiel 47,1-2.8-9.12 / Salm 45 / Joan 2,13-22

SANTORAL: *Sant Crist de Balaguer*. Teodor, mr.

10. DIJOUS

Sant Lleó el Gran (MO), Blanc. Lectures: Filèmon 7-20 / Salm 145 / Lluc 17,20-25. Solsona: *Dedicació de la catedral* (S), Blanc.

SANTORAL: Andreu Avel·lí, prev.; Teopista, vg.; Tiberi, mr.

11. DIVENDRES

Sant Martí de Tours (MO), Blanc. Lectures: 2 Joan 4-9 / Salm 118 / Lluc 17,26-37

SANTORAL: Menna, mr.; Teodor l'Estudita, ab.

12. DISSABTE

Sant Josafat (MO), Vermell. Lectures: 3 Joan 5-8 / Salm 111 / Lluc 18,1-8 SANTORAL: Dídac d'Alcalà, rel.; Ennata, vg.; Estanislau de Kostka, rel.; Homobò; Nicolau I el Gran, p.

El Sant 11 NOVEMBRE

Sant Martí de Tours

Hi ha sants antics que a causa de la devoció general de què han gaudit han deixat el seu rastre en cognoms, poblacions, dites i refranys. Un dels casos més paradigmàtics és el de sant Martí de Tours (c. 315 – 397).

Nascut als confins de l'imperi romà, possiblement a la frontera entre les actuals Hongria i Croàcia, el jove Martí es va convertir al cristianisme. Més tard, va fer la carrera militar i va arribar a ser oficial. Un dia es va trobar amb un pobre, el sant li va donar la meitat de la seva luxosa capa i després en una visió va veure que aquell captaire era Crist mateix. A partir d'aquest conegut fet, sant Martí va aprofundir en la vida cristiana, va estudiar sota el mestratge de sant Hilari de Poitiers i va viure com a ermità no gaire lluny d'aquesta ciutat de l'oest de França. Famós per les seves prediques, va ser escollit bisbe de Tours, però així i tot va continuar duent una vida molt austera seguit per diversos deixebles. Va tenir cura de tots els seus feligresos, va ser molt estimat pel poble i a la seva mort ja era venerat com a sant.

Escletxes litúrgiques

MERCÈ SOLÉ
(msoletey@gmail.com)

L'altre dia, en expressar el meu condol a un company que acabava d'enterrar un familiar molt proper, el meu amic em va explicar que havien preparat una cerimònia laica, perquè ningú de la família se sentia identificat amb la fe cristiana, però que havien volgut acabar amb un parenostre. Perquè és molt bonic, em va dir, i perquè el cristianisme, compartit o no, forma part de la nostra base cultural comuna.

Aquest fet, que no és la primera vegada que observo, em va fer rumiar. Alguna vegada he sentit rondinar alguns cristians, que consideren que fer això és una manera massa acomodaticia i utilitarista de prendre's la fe. Jo més aviat, però, ho veig com un fet valuós i expressiu d'un ble que crema i que s'expressa no per rutina, ni per quedar bé, sinó amb autenticitat.

De fet, quan els sacraments coincideixen amb fets vitals que poden celebrar-se també civilment, com un enterrament o un casament, si no és que hi ha un vincle ferm amb una comunitat eclesial, la temptació de personalitzar una celebració que té validesa civil i que a la pràctica pot fer-se tranquil·lament sense demanar permís a ningú és gran i crec que l'Església faria bé de tenir-la en compte, valorant-ne el que té de positiu i fent pedagogia sobre els elements bàsics. Per exemple, que en un enterrament no es tracta tant de fer el panegíric del difunt, sinó de celebrar la Pasqua de Jesús, que és també la nostra.

Crec que convé tenir en compte també tres fets:

1. Amb la progressiva proliferació de cerimònies laiques, que de vegades provoquen situacions xocants, han canviat les expectatives de la gent: s'és més conscient que les coses es poden

personalitzar, que poden ser molt participatives, que família i amics poden tenir protagonisme, i fins i tot de vegades es poden buscar cops d'efecte, adequats o no. Això fa que els enterraments cristians siguin vistos com a rutinaris i despersonalitzats.

2. Quan no hi ha coneixement mutu o proximitat entre la família i el celebrant, o quan aquest no s'esforça a expressar la realitat humana del difunt, o utilitza un llenguatge distant o incompreensible per als assistents, és probable que estigui eixamplant l'escletxa per on es produeixi una «fuga» de cristians que, davant la por d'unes exèquies massa distants, acabin substituint la celebració prevista al ritual per una altra de pròpia on no hagin de donar explicacions a ningú.

3. En alguns enterraments, la dinàmica familiar interna és complexa: perquè hi ha conflictes no resolts, perquè és un moment dolorós on afloren fàcilment emocions intenses, o perquè el difunt és creient i la família no, o a l'inrevés. De vegades, s'assoleixen equilibris molt ajustats, que no sempre lliguen amb el que el ritual preveu. Cal molta delicadesa i respecte, capacitat de negociar i de prioritzar.

Penso que, si l'Església no aconsegueix que les celebracions de les exèquies tinguin un cert caliu més enllà de la seva ortodòxia, aquestes escletxes s'aniran eixamplant fins a resultar incontenibles. La gent farà els enterraments al seu gust, amb ingredients cristians de diversa intensitat, i prescindint de la comunitat cristiana. És un bon moment, doncs, per formar, per personalitzar, per acompanyar en el dolor, i, si convé, per revisar alguns elements litúrgics. Per centrar l'esperança, la pregària, la fe, el respecte mutu.

Ceuta 22 – Projecte Frontera Sud (I)

BERTA ESCODA PALOUZÍÉ

Alumna de segon de Batxillerat
Jesuïtes Sant Gervasi – Escola Infant
Jesús

La primera setmana d'octubre, un grup d'alumnes de segon de Batxillerat de Jesuïtes Educació vam tenir l'oportunitat de participar a l'experiència de Ceuta 2022. S'emmarca dins del projecte transversal Frontera Sud, que pretén acostar-nos a la realitat migratòria des de diverses perspectives al llarg de totes les etapes i amb més intensitat durant el Batxillerat. Així doncs, vam poder conèixer de primera mà la migració al nostre país i posar cara als protagonistes, tot veient les fronteres, no només físiques, sinó socials, polítiques i econòmiques que hem construït.

El viatge començava la tarda del diumenge 2 d'octubre quan, davant de la Facultat d'Economia, esperàvem contents, però neguitosos, l'arribada de l'autocar amb què recorreriem 1.148 quilòmetres per arribar al nostre destí. Després d'una nit incòmoda i una travessia creuant el Mediterrani, vam arribar a Ceuta, on vam adonar-nos que estàvem a punt d'endinsar-nos en una experiència que ens canviaria per sempre.

De camí cap als afores, on es trobava la que per uns dies seria casa nostra, vam quedar-nos sorpresos amb la quantitat de bases militars i tanques que ocupaven la ciutat. Havent dinat, vam fer la primera sortida pel barri i vam veure els habitatges, els comerços, les mesquites i, fins i tot, vam poder parlar amb alguns ciutadans per amarar-nos del seu pensament.

Vam compartir una conversa amb un home musulmà, que ens va explicar la història de la seva família i ens va comentar el rebuig que viu a diari. Els espanyols no el volen per ser àrab i els marroquins no el volen perquè és espanyol. El passeig va ser un xoc de realitat. Ceuta no era com les ciutats que coneixem; esta-

va plena de divisions, tanques i parcel·les.

Aquella mateixa nit vam baixar a la platja i vam reflexionar sobre la dualitat del mar. Per a nosaltres és tranquil·litat; en canvi, per a altres, és una bèstia afamada que es cruspeix els seus somnis. Vam aprofitar també per tenir presents tots aquells que han perdut la seva vida cercant-ne una de millor i vam preparar un petit homenatge.

L'endemà, vam sortir als carrers de la ciutat per parlar amb la gent i conèixer el seu punt de vista sobre l'arribada de migrants. Vam demanar l'opinió a diferents perfils de persones, i tot i que la majoria creien que la concertina no era necessària, hi havia diversitat d'opinions. Alguns defensaven la necessitat de fronteres per controlar la «perillositat» dels joves; en canvi, altres denunciaven aquestes mesures, al·legant que tots som persones.

Visita a la tanca de Ceuta, al punt fronterer de Benzú, on som conscients de l'intent dels migrants de cercar un futur millor.

Postals des d'Andalusia

Els xiprers creuen en Déu

Novembre és un mes que s'obre amb el paisatge dels xiprers i els cementiris, i sempre ens ve a la memòria el títol de novel·la espanyola més llegida del segle XX: *Los cipreses creen en Dios*, de José María Gironella. La visita als cementiris i el record dels éssers estimats que van marxar d'aquest món no és una tradició, sinó una obligació familiar. Sempre em va impressionar el nom que els meus paisans, a la localitat cordovesa d'Hinojosa del Duque, van col·locar a l'últim carrer que condueix al cementiri: el carrer «Desengany». Sembla que tothom ho ha acceptat com una realitat més, sense que cap dirigent hagi gosat canviar-lo. M'ha portat a la memòria una de les frases del llibre *Sucedará la flor*, de Jesús Montiel: «Vaig conèixer un home de negocis, un empresari que va fer fortuna. Poc abans de morir, al llit de l'hospital, va dir: "M'han enganyat."»

Des de la riba de la fe, en canvi, novembre, els cementiris, els xiprers i els crisantems sempre ens porten un missatge d'esperança. No resisteixo la temptació d'evocar una de les pregàries més boniques que ens ha deixat Benet XVI:

«Déu sempre és amb nosaltres. Fins i tot a les nits més fosques de la nostra vida, no ens abandona. Fins i tot en els moments difícils, és present. I fins i tot en la darrera nit, en l'última soledat en la qual ningú no ens pot acompanyar, en la nit de la mort, la bondat de Déu sempre és amb nosaltres.»

Preciosa pregària per a aquest mes de novembre, que il·lumina i enforteix la fe i albira una esperança infinita.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Amarar-se del do eucarístic

La missa és l'acte més sublim: reconciliació, unió amb Déu, adoració i acció de gràcies.

El profeta Elies necessitava el pa regalat. Amb el seu «ja n'hi ha prou» i «no puc més», li va ser ofert el Pa de la sagrada Eucaristia... va menjar-ne i va aixecar els ànims. «Jo soc amb vosaltres cada dia fins a la consumació dels temps!» Una promesa que hi ha a l'Eucaristia.

Què és el que aporta, què és el que celebra, quines són les seves aspiracions i anhels? En aquests temps de pregàries neutres, de pensament feble, d'anèmia religiosa, recuperem per al cristianisme el batec vivencial, el pols experiencial que ens permeti de connectar amb el fons del misteri que, com a fills de Déu, es troba en nosaltres.

Si cerquem les causes de per què l'Eucaristia ha perdut atractiu, ensopeguem amb la qüestió principal: com poder expressar en comú la nostra fe en temps de postpandèmia i secularisme extrem?

Al món li cal teologia; li cal testimoniatge i amor autèntic. Crist sigui anunciat, conegut i lloat!

JOSEP VIDAL BORRÀS

Filosofia per a temps convulsos

Molt bé, molt interessant i oportuna l'entrevista d'Eduard Brufau als filòsofs Armando Pego i Ignasi Boada en el número 2.247 de *Catalunya Cristiana*. Els de la meua generació hem viscut des del «cavall i el carro» al coet interplanetari. Són moltes les experiències i, doncs, les reflexions.

De tot l'escrit, tot ell important,

em quedo, emperò, amb els dos darrers paràgrafs. Ja que no seria possible repetir-los íntegrament, en reproduïxo parcialment: «Tornar enrere podria ser una idea molt consoladora (...) es tractaria de fer com si només hi hagués hagut un desbordament de la situació, i que l'únic que caldria seria tornar-la a canalitzar. No crec que això sigui possible (...) El que cal fer des d'ara és construir, i fer-ho des de la tradició.»

Penso que la «construcció hauria de ser tornant als orígens». La tradició hauria de servir-nos, com ho fa el pentagrama en la música, però si cal, com en el pentagrama, podem escriure-hi per dalt i per baix, mentre el model continuï essent el Jesús de l'Evangelí original.

JOSEP MARIA
PUIG-PUIGDOMÈNECH

Al costat dels que pateixen

El camí, en el tracte als emigrants i refugiats, és el que fa tant de temps que transita l'Església, sempre al costat dels que pateixen, amb milers d'iniciatives concretes, com la que, a Espanya, estan fent els bisbes canaris per posar en marxa un projecte de corredors d'hospitalitat per a emigrants. Un camí on el primer que es fa és recordar que les persones tenen dret a no emigrar, i que, quan aquestes persones ja són entre nosaltres, cal acollir-les, promoure-les i integrar-les sense preguntar-los quin és el credo que confessen.

JESÚS DOMINGO MARTÍNEZ

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

Sant Ignasi de Loiola, un «influencer» atemporal

Exposició al Museu Diocesà de Barcelona sobre el fundador de la Companyia de Jesús

MAC

Barcelona

Fotos: Agustí Codinach

Un extraordinari viatge de la foscor a la llum. Així és l'experiència que poden percebre totes aquelles persones que visitin l'exposició *Ignatius experience. El poder transformador d'una ferida*, que acull el Museu Diocesà de Barcelona fins al proper 5 de febrer. La mostra, organitzada per la Companyia de Jesús i l'arquebisbat de Barcelona, fa un recorregut per la vida i l'obra de sant Ignasi de Loiola (1491-1556), un dels místics més rellevants de l'Església i fundador de la Companyia de Jesús.

«El llegat de sant Ignasi és avui dia absolutament vigent. Com que va ser un home que va viure entre

dos mons, l'edat mitjana i el Renaixement, va experimentar un canvi d'era. Tota la seva història ens serveix a nosaltres avui, que també estem vivint un canvi d'època, per reflexionar sobre les seves decisions vitals. Convidem el visitant a fer un paral·lisme entre la seva pròpia vida i la de sant Ignasi», explica l'arquitecte Josep Maria Riera, un dels comissaris de l'exposició, juntament amb Mn. Robert Baró, director del Museu Diocesà de Barcelona.

De cavaller a pelegrí

Nascut a Azpeitia (Guipúscoa) i fill d'una família rica i poderosa, Íñigo López de Loyola era «un cavaller, culte, refinat i d'èxit» que va participar en nombroses lluites armades. El 20 de maig del 1521 va resultar greument ferit a la batalla de Pamplona. Com a conseqüència, va quedar coix. Durant la convalescència, va ser objecte d'una profunda conversió espiritual. Tenia 29 anys. «De guerriller va passar a ser deixeble de Jesús. De cavaller a pelegrí. Aquest itinerari de transformació el donem a conèixer en aquesta iniciativa cultural, que ocupa gairebé tot l'edifici de la Pia Almoïna», afirma Riera.

I afegeix: «Intentem que el públic, sigui creient o agnòstic, es faci d'alguna manera les mateixes preguntes que es va formular en el seu dia sant Ignasi. Si amb això els ajudem a adonar-se de quines han estat (o són) les seves ferides a la seva vida i els esperonem a fer-ne un canvi positiu, haurem aconseguit el nostre objectiu.»

Detall del quadre
«Sant Ignasi cavaller», del
primer quart del segle XVII.

L'espasa original que sant Ignasi va deixar als peus de la Moreneta a Montserrat.

Josep Maria Riera comenta que «una ferida accidental en la vida pot esdevenir, si l'acceptes, un camí de creixement; ara bé, si la rebutges, pots quedar malferit eternament, sense possibilitat d'evolució. Sens dubte, Déu va aprofitar aquesta "beneïda ferida" per tal que sant Ignasi fos protagonista d'una transformació espectacular». «L'individualisme —observa— va donar pas a un tarannà generós, d'obertura als altres.»

Així mateix, el comissari va palesar que «darrerament han augmentat els suïcidis entres els joves. Sant Ignasi també va patir un moment de foscor i va plantejar-se el suïcidi. El poder transformador que va sacsejar la seva ànima volem traslladar-lo al visitant de l'exposició, a qualsevol persona que avui dia transita per la vida. Sant Ignasi és un *influencer*, no tan sols de la seva època, sinó de la nostra. Un *influencer* atemporal».

Obres cabdals

L'exposició combina manuscrits, quadres i escultures amb fotografies, vídeos i diagrames.

Un trencadís gaudinià n'és el fil conductor, «que representa les petjades que deixem al llarg de la nostra vida. Perquè la vida és un aprenentatge», llegim en un dels plafons. Un altre text interpel·la directament el visitant: «Sant Ignasi de Loiola, durant el seu pas per Catalunya ara fa cinc-cents anys, va anar prenent decisions sobre la seva vida, i totes sumades van significar un gir radical respecte del seu passat. Avui, ets tu qui pot recórrer exactament el mateix camí de sant Ignasi, i revisar si tens un propòsit de vida coherent amb allò que vols ser.»

Entre les obres més significatives de la mostra, cal destacar l'espasa original, de ferro forjat, del segle XVI, que sant Ignasi va deixar als peus de la Moreneta a Montserrat; l'oli sobre fusta *Sant Ignasi cavaller*, del primer quart del segle XVII, procedent de l'església parroquial de Santa Maria d'Albà; el primer volum de la *Vida de san Ignaci de Loyola* (1753), del P. Francisco Javier Fluvà, custodiat a l'Arxiu Històric de la Companyia de Jesús de Catalunya; la litografia *La sardana de la pau* (1959), de Pa-

blo Picasso, que l'artista va regalar i dedicar al P. Aureli Maria Escarré, abat de Montserrat, i l'estàtua en bronze *Sant Ignasi pelegrí* (2022), de Lau Feliu.

També cal esmentar tres magnífics relleus d'alabastre del segle XVIII, que procedeixen de la Cova de Manresa; el *Rapte de sant Ignasi de Loiola* (1688), talla de fusta policromada, d'Andreu Sala; l'oli sobre tela *Sant Ignasi de Loiola* (cap als anys 1725-1755), d'Antoni Viladomat i Manalt; una imatge de la Mare de Déu de Montserrat, en bronze daurat, de la segona meitat del segle XVIII; la peça escultòrica *De fil ferro* (1991), de Josep Grau-Garriga, i quatre icones de les setmanes d'exercicis espirituals (2002), a càrrec de Josep Asunción i Gemma Guasch.

Visual i pedagògica

«Hem concebut *Ignatius experience*. El poder transformador d'una ferida com una exposició molt visual i pedagògica. De fet, nombroses escoles ens han sol·licitat poder-la visitar. La idea que desitgem transmetre al jovent és

que tots som comunitat i que el futur és treballar amb els altres i per als altres», posa en relleu Josep Maria Riera. La mostra ha estat el fruit de sis mesos de treball, d'ençà que «tant l'arquebisbat de Barcelona com la Companyia de Jesús em van demanar de coordinar-la» i «s'hi veuen reflectits els diferents llocs que van ser cabdals a la seva vida: Montserrat, Manresa, Barcelona, Salamanca, París, Terra Santa...».

Entre els diversos plafons de què consta l'exposició, en un d'ells es detallen les quatre prioritats dels jesuïtes: ajudar, caminar amb, cuidar i acompanyar. Un altre està dedicat exclusivament als Exercicis Espirituals de sant Ignasi. «Oi que, per fer esport, un s'ha d'entrenar i ha d'estar en forma? Doncs en la gimnàstica espiritual també cal entrenar-se. I aquest era el propòsit d'Ignasi de Loiola. Suggestir a qualsevol persona fer exercici espiritual. Aquí neixen el que s'ha denominat els Exercicis Espirituals. Es tracta del llegat més important que ens ha deixat sant Ignasi», ens informa un dels panells.

Autoritats eclesiàstiques, encapçalades pel cardenal Omella, van presidir la inauguració de la mostra el 26 d'octubre passat.

La troballa de l'alacantí Francisco Juan Martínez Mojica ha estat transcendental.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

El sistema CRISPR pot servir per guarir el càncer

Potser ja us sona aquesta sigla, que té la seva història. Va començar per una descoberta que feu un alacantí, Francisco Juan Martínez Mojica (nat el 5 d'octubre del 1963), que el 1987 publicava que havia descobert uns regions de l'ADN del genoma de certs bacteris que repetien fragments de l'ADN. Aquestes regions més tard, el 2001, eren batejades pel mateix Mojica amb el nom de Repeticions Palindròmiques Curtes Agrupades i Regularment Interespaiades (CRISPR, sigles en anglès). De moment no es va donar importància a la descoberta, però cap al 2005 es va publicar que les CRISPR es podien fer servir per manipular el genoma i hi va haver dues científiques que s'hi van interessar: la francesa Emmanuelle Charpentier i l'americana Jennifer A. Doudna, que el 2012 van descobrir la manera d'aconseguir-ho.

Al CRISPR se li ha d'associar una proteïna del tipus endonucleasa perquè executi el que es pretén. Aquesta proteïna s'anomena Cas i va seguida d'una xifra. El sistema CRISPR Cas-9 és un dels que s'ha fet servir més. Què vol dir «fer servir»? Doncs fer que el sistema talli l'ADN en el lloc precis per suprimir la part perniciosa o defectuosa, i després, si cal, introduir la que ha de fer ben feta la funció que es vol perfeccionar. Se l'ha anomenada tècnica de les

tisores, perquè es «talla» l'ADN. Per aquest descobriment les dues investigadores van rebre conjuntament el premi Nobel de Química del 2020 (en canvi, Martínez Mojica no l'ha rebut).

I ara què? Molts experts en genòmica estan aplicant aquest mètode de les dues químiques per obtenir cultius que siguin resistents a les plagues o a la sequera, o per evitar malalties hereditàries o altres finalitats, entre les quals combatre el càncer. L'interès s'ha disparat no tan sols entre els bioquímics, sinó que hi trobem entomòlegs, oncòlegs, cardíologs, botànics, zoòlegs... interessats pel tema. Concretament per al càncer, se sabia que els limfòcits T correctes eren un remei eficaç per a aquesta malaltia i ara la tècnica basada en les CRISPR permet modificar el genoma d'aquests limfòcits de manera precisa i senzilla perquè guareixin el càncer. I s'ha treballat molt per millorar el mètode. Els doctors Carl June i Ed Stadtmauer, de la Universitat de Pennsilvània, s'hi estan dedicant. «Ha estat gratificant i emocionant», afirma Stadtmauer. S'ha vist que tractaments basats en la tècnica CRISPR són ben possibles i eficaços.

Què hi direm nosaltres? Que tot progrés científic que porta a un progrés per a la vida humana s'ha de qualificar de benvingut!

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

TRADICIONS REMEIERES

La xirivia

**FRA VALENTÍ SERRA
DE MANRESA**

Arxiver dels Caputxins

A propòsit de la xirivia (llat., *Pastinaca sativa*; cast., *chirivía*), cal indicar que és una hortalissa que, inexcusablement, forma part de l'olla, o brou de verdura de la cuina catalana tradicional. La xirivia és semblant a una pastanaga una mica descolorida, però és molt més aromàtica, dolça i amb un punt picant que, durant segles, juntament amb els naps, ha format part de la cuina hivernal dels europeus, abans del conreu i expansió de la patata que, pràcticament, feu desaparèixer els habituals guisats conventuals i pairals de naps i xirivies.

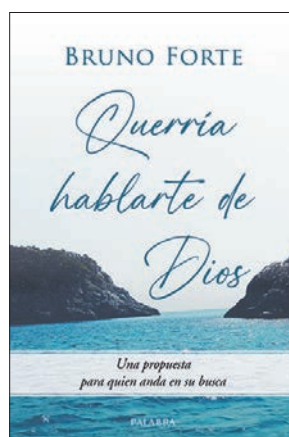
Pel que fa al conreu de la xirivia, els antics hortolans assenyalaren que «*exige un terreno suelto y substancioso, y se siembra de julio a septiembre de asiento, al voleo. Se comen las raíces de la chirivía en la olla y en varios guisos, y son de muy fácil digestión y de mucho alimento. Las hojas se destinan para forraje. También las hojas majadas y aplicadas con miel, mundifican las llagas que van corroyendo la carne. Se ha usado la raíz de la planta*

cultivada para restablecer las fuerzas, y los frutos como febrífugos» (La Huerta de San Francisco, 66).

La xirivia remineralitza també l'organisme per la gran quantitat de fòsfor, potassi i magnesi que ens aporta, a més de ser també depurativa del fetge i de la vesícula biliar i, àdhuc, reguladora del colesterol. Estudis recents han posat de manifest les nombroses propietats digestives i diürètiques d'aquesta planta, essent particularment recomanable la seva ingesta durant les afeccions gastrointestinals i quan es produeixen trastorns urinaris mentre que, tradicionalment, la xirivia s'havia usat per tal de combatre el reumatisme, l'artritis i la tos. A l'article vinent us vull parlar, si Déu vol sobre els cigrons.

La xirivia remineralitza l'organisme per la gran quantitat de fòsfor, potassi i magnesi que aporta.

BRUNO FORTE

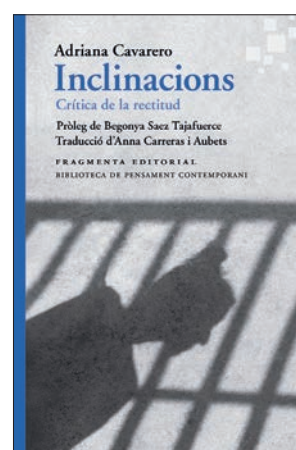
Querria hablarle de Dios
Palabra, 2022, 144 pàg.

El teòleg i filòsof Bruno Forte reflexiona sobre el do de la fe per donar a conèixer la seva força i dolçor a tothom, en particular als joves, que poden donar sentit i color a la seva vida. L'autor ha escrit aquestes pàgines per «compartir el regal més gran que he rebut a la vida: la fe en Crist».

MASSIMO CAMISASCA

Don Giussani
Encuentro, 2022, 180 pàg.

Don Luigi Giussani va ser un dels educadors més grans del segle XX. Aquesta obra, escrita per un dels seus col·laboradors més estrets, conforma una biografia espiritual que permet conèixer amb precisió el pensament i l'obra d'aquesta important figura eclesial del nostre temps.

ADRIANA CAVARERO

Inclinacions
Fragmenta, 2022, 272 pàg.

Adriana Cavarero qüestiona que la rectitud sigui la postura pròpia de l'ésser humà i en defensa una altra, la de la inclinació, que tradicionalment l'art i la filosofia han reservat a la dona. Una obra fonamental no tan sols per al pensament feminista modern, sinó per a la filosofia occidental contemporània.

QUIM ESPAÑOL

Un lloc en el temps
Edicions de 1984, 2022, 224 pàg.

En aquesta novel·la, un poema és el vehicle que transporta l'autor cap al nen de deu anys que va ser en un poble rural de la postguerra. L'aventura esdevé una bellíssima reconstrucció del passat desaparegut, però també la indagació d'uns fets que van trasbalsar el poble en una època mortificada.

JAMAICA KINCAID

El meu germà
Les Hores, 2022, 144 pàg.

Devon Drew, el germà petit de Jamaica Kincaid, va morir de sida el 1996, als trenta-tres anys. Poètic i dolorosament sincer, aquest és el relat d'una vida que va acabar massa aviat. Una història que aprofundeix en la incomunicació de les relacions familiars i que exposa diferents sentiments davant de la mort.

MARTHA BATALHA

Un castillo en Ipanema
Seix Barral, 2022, 352 pàg.

En aquesta nissaga familiar, escrita amb ironia i sensibilitat, la riquesa i complexitat dels personatges creats per Martha Batalha permeten tractar temes que han marcat la societat brasilera en les darreres dècades, com el somni d'ascens social i la divisió de classes, les idees feministes o la dictadura militar.

CRÍTICA DE CINEMA

JOSEP ROVIRA I CLAVERAS
Graduat en Cinematografia

AN AFFAIR TO REMEMBER (TU I JO)

DIRECCIÓ: Leo McCarey
REPARTIMENT: Cary Grant,
Deborah Kerr, Richard
Denning, entre altres
MÚSICA: Hugo Friedhofer
Estats Units, 1957
119 minuts

L'estil d'un gran director

Tu i jo és una pel·lícula del 1957 dirigida per Leo McCarey. És un auto *remake* del film del 1939, *Love Affair*. Les diferències entre les dues versions radiquen en els actors —en la del 39 els protagonistes són Charles Boyer i Irene Dunne, en aquesta, Cary Grant i Deborah Kerr—, en el color i el format panoràmic.

El que m'empeny a fer-ne el comentari és l'oblit que cau sobre el seu director: Leo McCarey.

Entre totes les grans pel·lícules que va fer —*Going my Way*, *Make Way for Tomorrow*, *Once upon a honeymoon*, *The Bells of St. Mary's*, *Duck Soup*, etc.— aquesta és possiblement la més recordada, i sens dubte una de les millors, en la qual podem percebre en alguna escena aquest estil «ocult», difícil d'analitzar, de McCarey; un estil senzill però complex que recorda directors (ahora també amics i admiradors) de la talla de John Ford, Howard Hawks o Frank Capra.

Deixaré de banda els actors, perquè parlar de Cary Grant i Deborah Kerr és donar una opinió totalment rotunda.

Per no allargar-me gaire, destacaré tres escenes del film.

La primera és important perquè deixa entreveure l'estil de McCarey, i és quan Grant i Kerr decideixen que no poden ser vistos junts en públic. El següent pla és dels dos personatges asseguts en dues taules diferents, es-

quena amb esquena. És còmic alhora que clar i concís; el pla contradiu la voluntat dels personatges deixant en evidència els seus sentiments i com no poden anar-hi en contra.

La segona és una idea que potser, avui dia, s'ha mastegat molt, però la manera en què l'usa és genial. Quan Grant i Kerr visiten l'àvia del primer, aquesta toca al piano *Plaisir d'amour*. Deborah Kerr canta la melodia i Cary Grant queda embadalit presenciant l'escena, disposat entre les dues dones que estima. Més tard, ell tornarà a la casa, quan l'àvia ja és morta, es col·locarà al costat piano i sonarà la mateixa melodia. És un moment que mostra el que ve a ser el cinema de Leo McCarey: somriures i llàgrimes.

La tercera i última, un pla que considero un dels millors que pugui haver donat el cinema nord-americà. Un pla d'aquests que sense una sola paraula, et fa posar la pell de gallina i et fa pensar: això és cinema. Deborah Kerr compta els dies per trobar-se amb Cary Grant a dalt de l'Empire State, i en un moment concret, surt al balcó del seu apartament, i deixa que la porta vidrada s'obri sola, lentament. Quan queda totalment oberta, s'hi reflecteix l'edifici on s'hauran de trobar tots dos. No s'ha de ser gaire lúcida per desxifrar a qui van dirigits els pensaments de Kerr.

Aquesta pel·lícula es pot trobar molt fàcilment tant en DVD com en Blu-ray, així com a la plataforma FilmIn.

AMB BON HUMOR

CRÍTICA LITERÀRIA

PERE FÀBREGUES I MORLÀ
Llibreter

El paisatge de la memòria

NÚRIA ALBÓ

Quan xiula el tren
Viena Edicions, 2022, 252 pàg.

Si m'agafo a la dita de Josep Pla d'«amics, coneguts i saludats», he de dir que, per a mi, la Núria Albó entra dins del darrer terme, i encara escasament. Però puc posar en primer terme un germà i una germana de l'autora; i és amb aquest equipament que he llegit amb interès la seva novel·la.

Així he descobert, i potser he entès millor, el pes que pot tenir una família i un espai a l'hora d'escriure i transmetre vivències com és el cas d'aquest llibre.

Tot passa en el nostre món proper, tot just a la cantonada de la vida dels que encara ens movem per aquests verals. L'espai és el poble de Carasquella (la Garriga) i la ciutat (Barcelona), on alguns vam viure la guerra i la postguerra i els altres n'han patit les conseqüències, però als uns i als altres ens ha marcat, d'alguna manera, aquell maleït tràngol.

L'humor, que jo he conegut en els membres de la família Albó, traspua en tot el llibre, un humor intel·ligent amarat de saviesa i en aquest cas, com diu l'editor, «amb una prosa delicada tenyida de malenconia».

A part del dibuix ben fet del que ha estat i viscut la nostra societat, la trama ens esperona a no deixar el llibre gaire estona i continuar amb la lectura, com cal a les novel·les, per més que aquesta ve a ser un bon tros de la nostra memòria. Sempre recordar és un bon motiu de lectura.

Us ho passareu bé. Us ho garanteixo.

RAUXA

Els gira-sols (i II)

Entre la publicació de la primera i la segona part d'aquesta columna uns ecologistes han tornat a empastifar una obra d'art; aquesta vegada ha estat al Museu Barberini de Potsdam, prop de Berlín, i l'obra triada una versió de *Pallers* de Claude Monet. Com en el cas de Londres, les consignes dels activistes cridaven a posicionar-se: o bé apostem per salvar el planeta i la humanitat, o bé perdem el temps protegint coses supèrflues, com ara l'art.

El dilema entre humanitat i cultura és fals. Una no pot existir sense l'altra, perquè l'home, pel sol fet de ser-ho, no pot deixar de crear. L'esperit creador és inherent a la persona humana i les situacions d'incertesa o de conflicte, en lloc de rebaixar-la no fan sinó esperonar-ne la creativitat. Que en plena guerra civil Picasso dediqués temps i energies a pintar l'enorme llenç del *Guernica* no és cap mostra d'indiferència o de manca de compromís, més aviat al contrari; i anant molt més enrere, els homes del paleolític, per als quals cada jornada era una lluita per la supervivència, no dubtaven a esmerçar temps i capacitats personals a plasmar un art pictòric que encara avui ens admira. Fins i tot els nostres avantpassats de les coves sabien que a l'home per poder sobreviure li cal pa, però que per viure com a realment humà li cal la cultura. Qualsevol projecte d'humanitat que es construeixi prescindint de la capacitat de crear pròpia de la persona acaba caient en la barbàrie. En el delicat moment històric actual, desconèixer aquesta realitat bàsica i deixar-se arrossegat pel simplisme tindrà conseqüències pitjors que la mateixa crisi climàtica.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

PARES TEATINS

El **diumenge 6 de novembre**, a les 17.30, recital d'arpa (Xavier Cuevas) i violí (Aloma Ruiz) a favor de la Fundació Mirada de Esperanza a l'església de Sant Gaietà (c/ Consell de Cent, 293 – Barcelona).

ORGUE

El **diumenge 6 de novembre**, a les 18.00, concert del IV Cicle de Concerts d'Orgue amb David Malet a la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià (pl. de Sarrià, 5 – Barcelona).

MINDFULNESS

Els **dimarts a partir del 8 de novembre**, a les 19.00, curs en línia *Com aprendre a gestionar el dia a dia i cuidar-nos?* amb Anna M. Rifà. Informació: annamariarifa-sais@gmail.com.

MOSTRA DE CINEMA ESPIRITUAL

El **dijous 10 de novembre**, a les 19.00, taula rodona *Cinema, educació i construcció de la identitat* amb Peio Sánchez, Judith Colell, Lena de Botton, Flora Grané i Joan-Andreu Rocha a la parròquia de Santa Anna de Barcelona.

HOSPITAL DE SANT PAU

El **divendres 11 de novembre**, a les 20.00, cantata de Bach amb Salva Beca Bach i el Bachcelona Consort a favor de la Fundació Ana Ribot al recinte modernista de Sant Pau.

MANS UNIDES

El **divendres 11 de novembre**, a les 21.00, concert solidari de gòspel amb el Cor Turull a la cripta de la Sagrada Família. Reserves: hola@mansunides.org.

CRISTIANISME I JUSTÍCIA

Els **dissabtes 19 de novembre, 21 de gener, 18 de març i 6 de maig**, a les 10.00, curs sobre qüestions teològiques coordinat per José Manuel Andueza. Més informació: tel. 933 172 338.

Sant Feliu de Llobregat

CATALONIA SACRA

El **dissabte 12 de novembre**, a les 11.30, visita guiada *La façana de l'església de Santa Maria de Capellades* amb Joana Campoy. Informació: reserves@cataloniasacra.cat.

Solsona

SANTUARI DEL MIRACLE

El **divendres 18 de novembre i el dissabte 19**, trobada *Vorejant l'ànima humana II. Psicologia i espiritualitat*. Organitza: Toni Pou. Inscripcions: tel. 973 291 699.

Terrassa

TAIZÉ

El **divendres 11 de novembre**, a les 20.45, pregària a l'estil de Taizé amb el tema *Preguem, estimem els que ens han deixat* al monestir de Sant Cugat del Vallès.

Urgell

MONESTIR DE LES AVELLANES

El **cap de setmana del 12 al 13 de novembre**, aprofundiment personal *Temps de perdó. Llum darrere la foscor* amb Anna Mascaró. Informació: tel. 973 438 006.

Vic

CAMÍ DE CONTEMPLACIÓ

El **dimecres 9 de novembre**, a les 19.00, sessió en línia de la comunitat Camí de Contemplació. Més informació: camidecontemplacio@gmail.com.

COVA DE MANRESA

El **cap de setmana de l'11 al 13 de novembre**, meditació contemplativa *Connectar amb la font interior de vida* amb Miriam Subirana. Inscripcions: info@covamanresa.cat

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè els nens i nenes que pateixen puguin accedir a l'educació i redescobrir l'afecte d'una família

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €
Gibraltar i Portugal: 145 €
Resta d'Europa: 222,99 €
Amèrica i Àfrica: 254,19 €
Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

 /catalunyacristiana

 @catcristiana

 catalunya_cristiana

 Catalunya Cristiana

Director: Òscar Martí Navarro
Consiliari: Mn. Miquel Ramón Fuentes
Sotsdirectora: Carme Munté Margalef

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Joan Andreu Parra
Lingüista: Montserrat Pibernat
Fotògraf: Agustí Codinach

Col·laboradors d'aquesta setmana: Xavier Abel, P.J. Armengou, Pilarín Bayés, Agustí Borrell, Pilar Casals, Fernando Cordero, Bernabé Dalmau, Pere Fàbregues, Juanjo Fernández, Tica Font, Antonio Gil, Ignasi Miranda, Josep Miró i Ardèvol, Glòria Monés, Javier Muriel, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Josep Manuel Prats, Josep Rius-Camps, Josep Rovira, Jordi Sánchez, Valentí Serra, Mercè Solé, Sebastià Taltavull

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

redaccio@catalunyacristiana.cat
administracio@catalunyacristiana.cat
publicitat@catalunyacristiana.cat
subscripcions@catalunyacristiana.cat

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Missatge Humà i Cristià

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Dídac Campos (subscripcions)

Autoedició i compaginació:
Macià Grau

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA
Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

MAC

Llicenciat en Medicina i Cirurgia per la Universitat Autònoma de Barcelona, el Dr. Carlos Paytubí es va formar com a metge internista a l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. Posteriorment, va exercir la seva especialitat al Centre Mèdic Teknon i des del 2008 al Parc Sanitari de Sant Joan de Déu. Ha publicat *El misterio del pergamino florentino*, la seva primera novel·la històrica.

Acaba de publicar la novel·la «El misterio del pergamino florentino». Expliqui'ns-en l'argument.

Estractad'una novel·la històrica amb rerefons cristià, que inclou, entre molts altres fets històrics, la vida de sant Joan de Déu i el seu Orde Hospitalari. Comença a la Florència del segle XIII, on el pare Poggibonsi, guia espiritual d'uns joves servites, troba en una església un pergamí, que anirà passant de mà en mà fins al segle XXI. El lector s'endinsarà en una ruta jacobea des de Suïssa fins a Compostel·la, acompanyant un servita alemany de cognom Künig, i viurà els últims mesos de Gaudí, la història del manicomi de Sant Boi, erigit sobre les runes d'un convent, etc. El pergamí arribarà al Vaticà i el seu contingut serà desxifrat i comunicat al món. Apareixen també personatges de la nostra història, com Julián Gayarre, Joaquim Sorolla, Antoni Pujadas —iniciador de la psiquiatria a Espanya—, el cardenal Narcís Jubany...

A l'inici de cada capítol (n'hi ha 130 en total) proposa un suggeriment musical.

Donada la meva condició de melòman i que sempre treballo —i ara escric— amb música de fons, vaig decidir acompanyar cada capítol amb música, que ambienta molt bé l'atmosfera del relat. Són fragments de música clàssica i bandes sonores de pel·lícules. No ha estat fàcil la selecció. En tractar-se de capítols curts, permet anar afegint la música abans d'iniciar la lectu-

El Dr. Carlos Paytubí Garí publica el llibre «El misterio del pergamino florentino»

«És una novel·la històrica amb rerefons cristià»

ra. Tota la música del llibre està agrupada a *Spotify* amb el títol de la novel·la.

La medicina té un pes específic destacat.

Sí. És una novel·la per assaborir. Recomano llegir-la sense presses i entrar en l'atmosfera narrativa, tal com em va passar a mi mentre l'escrivia: veia l'escena i només havia d'escriure-la. A l'inici de la novel·la surten remeis medicinals de l'edat mitjana. La medicina també hi està reflectida, sobretot amb la vida del psiquiatra Antoni Pujadas i en tota la història del manicomi de Sant Boi, que ell va fundar, amb els seus primers setze malalts, que atenia en un local del carrer Canuda de Barcelona. Cap al final del llibre, apareix un metge català de cognom

Kaplan, la identitat real del qual no puc desvetllar.

Els beneficis econòmics de la venda del llibre aniran destinats a Càritas diocesana de Barcelona.

Efectivament. Soc cristià, format al col·legi Sant Ignasi, dels jesuïtes de Sarrià, a Barcelona, conscient de la sort que tinc, agraït a Déu tantes i tantes coses, i sensible amb gent a la qual la vida no somriu, sense un llit per dormir, un sostre o més d'un àpat diari. Una de les coses que pitjor tolero és la injustícia. Per què ells i no jo? Quan vaig pensar a fer donació dels guanys, vaig triar Càritas. Aprofito per donar les gràcies al Jordi, l'Enric i la Marta Plujà, de Càritas diocesana de Barcelona, per la seva implicació en la meua obra literària.

GRÀCIES PER

6 DE NOVEMBRE DE 2022

Celebra el Dia de l'Església Diocesana.
Junts aconseguim una parròquia viva, apassionada
per Jesucrist i lliurada als altres.

portantos.es

